

## BEJO BOT II

- 1 1 Eyoñ éte Achab a wuya, Moab a nga kôlô si a ben njôan Israël.
- 2 Ane Achazia a nga ku a tulan akañ étun nda jé ya yôp, nje é mbe Samarie, nde a nga kon ; ane a nga lôm minlôman, a jô mie na, Kela silane Baal-Zebub, zambe ya Ékron, nge m'aye nyiñ ôkone vi.
- 3 Ve ange Jehova a nga jô Élie mone Thischbite na, Kôlô'ô si, kele' tôle minlômane mi njô bôte ya Samarie, a jô mie na, Ye amu Zambe a nji bo Israël, nde mi ake sili jam be Baal-Zebub, zambe ya Ékron ?
- 4 Ajô te avale di nde Jehova a jô éyoñe ji, na, W'aye ke sis énoñ vôm ô nga bet, ve w'aye fo'o wu. Ane Élie a nga kôlô.
- 5 Ane minlôman mi nga bulane be nye, nde a nga jô mie na, Amu jé mi ate bulan ?
- 6 Ane mi nga jô nye na, Môt a te zu tôle bia, a jô bia na, Beta'a bulane be njô bôt a te lôme mia, a jô nye na, Avale di nde Jehova a jô, na, Ye amu Zambe a nji bo Israël, nde w'alôme sili jam be Baal-Zebub, zambe ya Ékron ? ajô te w'aye ke sis énoñ vôm ô nga bet, ve w'aye fo'o wu.
- 7 Ane a nga jô be na, Môt a te zu tôle mia, a kate mia mejô mete, a to za avale môto ?
- 8 Be nga yalane nye na, A to môta mimvote nyô, a to fe ntiñetan ases ékôpe tit angeteñ. Nye na, A ne Élie mone Thischbite.
- 9 Eyoñ éte njô bôt a nga lôm évete bezimbi mewôm metan be nye ba be bôte bé mewôm metan. Nde a nga bet a ke vôm a nga to : a zu koé na, a nto si abôbôn nkô. Ane a nga kobô nye na, A môte ya Zambe, njô bôt a te jô na, Sisik.
- 10 Ane Élie a nga yalan a jô évete bezimbi mewôm metane na, Nge me ne môte ya Zambe, wôna nduan é sisik, é so'o yôp, a di'i womien a bôte bôé mewôm metan. Ane nduan é nga sis é so'o yôp, a di'i nye a bôte bé mewôm metan.
- 11 Ane a nga beta lôm évete bezimbi mewôm metan éfe be nye ba be bôte bé mewôm metan. Nnye ate a nga yalan a jô nye na, A môte ya Zambe, avale di nde njô bôt a te jô, na, Sise' avô.
- 12 Ane Élie a nga yalan a jô be na, Nge me ne môte ya Zambe, nduan é sisik, é so'o yôp, a di'i womien a bôte bôé mewôm metan. Ane nduane ya Zambe é nga sis é so'o yôp, a di'i nye a bôte bé mewôm metan.
- 13 Ane a nga beta lôm évet nsamba lale ya bezimbi mewôm metan, a bôte bé mewôm metan. Ane évet lale ya bezimbi mewôm metan é nga bet, a ke kute meboñe si asu Élie, a ye'elane nye, a jô nye na, A môte ya Zambe, m'aye'elane wo ô me'ete na, éyiñe jam, a ényiñe bebo bisaé bôé mewôm metane ba, bi bo' édima jôm mise môé.
- 14 Tame yen, nduan é nga sis é so'o yôp, a di'i bevete bezimbi mewôm metane bibaé ya ôsu, a minsamba ya mewôm metane miap ; ve éyoñe ji me'ete'e na, ényiñe jam é bo' édima jôm mise môé.
- 15 Ane ange Jehova a nga jô Élie na, Sise' nsamba wé : te ko nye woñ. Ane a nga kôlô si, a sis nsamba wé, a ke be njô bôt.
- 16 Ane a nga jô nye na, Avale di nde Jehova a jô, na, Vôm ô nga lôm minlôman mi ke sili jam be Baal-Zebub, zambe ya Ékron, ye jam ete e nga bo amu Zambe a nji bo Israël, nnye w'aye sili ajô dé ? ajô te w'aye ke sis énoñ vôm ô nga bet, ve w'aye fo'o wu.
- 17 Nalé ate a nga wu aval ane njôane Jehova ô nga to, ñwô Élie a nga kobô. Ane Joram a nga taté jô éto jé mbu baa Joram mone Josaphat njô bôte ya Juda a nga jô ; amu a nji bi mona fam.
- 18 Mimboane mivo' Achazia a nga bo, ye mi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël ?

- 2** 1 A nga bo na, éyoñ Jehova a nga kômbô nyoñ Élie yôp ôlende été, Élie a nga ke nsamba Elisée be so'o Guilgal.
- 2 Ane Élie a nga jô Elisée na, M'aye'elane wo na, ô tame yange va ; amu Jehova a lôme ya me nté ya Béthel. Ane Elisée a nga jô na, Ane Jehova a vee, ane nsisime wôé fe ô vee, m'aye ke kandane wo. Nalé be nga sis a ke Béthél.
- 3 Ane bone bekulu mejô be nga to Béthel be nga zu vôm Elisée a nga to, a jô nye na, Ye w'ayeme na Jehova a ye vaa ésonlô ya be wo den ? Nye na, Ya, m'ayeme nalé ; taba'ane bivô.
- 4 Ane Élie a nga jô nye na, A Elisée, m'aye'elane wo na, ô tame yange va ; amu Jehova a lôme ya me Jéricho. Nye na , Ane Jehova a vee, ane nsisime wôé fe ô vee, m'aye ke kandane wo. Nalé be nga suane Jéricho.
- 5 Ane bone bekulu mejô be nga to Jéricho be nga zu Elisée bébé, a jô nye na, Ye w'ayeme na Jehova a ye vaa éso nlô ya be wo den ? Ane a nga yalane na, Ya, m'ayeme nalé ; taba'ane bivô.
- 6 Ane Élie a nga jô nye na, M'aye'elane wo na, ô tame yange va ; amu Jehova a lôme ya me Jourdain. Nye na, Ane Jehova a vee, ane nsisime wôé fe ô vee, m'aye ke kandane wo. Ane be nga ke ôsu bebaane.
- 7 Ane bôte mewôm metane ya bone bekulu mejô be nga ke, a tebe be ôyap mfa'a ya yat : a be bebaane be nga tebe mfôme Jourdain.
- 8 Ane Élie a nga nyoñ alô'ô dé, a vute de, a bibi de mendim, me ve tinekane li a li, nalé be bebaane be nga dañ mvelan ôsôé.
- 9 A nga bo na, éyoñ be maneya dañ, Élie a nga jô Elisée na Jaké'é jam me bo mfa'a wôé, éyoñ me ngenan te nyoñebane be wo. Ane Elisée a nga jô na, M'aye'elane wo na, ngap ébaé ya nsisime wôé é za'a kui be ma.
- 10 Ane a nga jô na, O ja'éya jôm é ne ayaé : ve a kôsa bo nalé, nge w'aye yene me éyoñ m'aye nyoñebane be wo, wôna jam ete d'aye bo wo nalé ; ve nge momo, wôna d'aye bo nalé .
- 11 A nga bo na, be ngenan be kele' ôsu, a laane minlañ, a temeteme na, wagon ya nduan a bikabela bi nduan bi nga yené, bi ve kandé be bebaane zañ ; ane Élie a nga ke yôp ôlende été.
- 12 Elisée a nga yene jam ete, a bete tyiñ a jô na, A tate wom, A tate wom, bewagon ya Israël a bewulu bikabela ya été ! Ane a nga bo te fe beta yene nye : nde a nga bi mengômesane mé émien, a nyape me bifuse bibaé.
- 13 A nga to'é fe alô'ô e nga ku Élie, a bulan mvus, a ke tebe mfôme kindi'i Jourdain.
- 14 Ane a nga nyoñ alô'ô e nga ku Élie, a bibi mendim, a jô na, Jehova, Zambe ya Élie, a ne vé ? éyoñ nnye fe a nga bibi mendim, me nga tinekane li a li ; a Elisée a nga dañ.
- 15 Eyoñ bone bekulu mejô be nga to nye yat mfa'a ya Jéricho be nga yene nye, be nga jô na, Nsisim Élie w'abebe be Elisée. Ane be nga zu tôbane nye, a kumbu a buti mesu si asu dé.
- 16 Ane be nga jô nye na, Tame yen éyoñe ji, nsamba bebo bisaé bôé ô bili mingungule befam mewôm metan ; bi aye'elane wo na, be tame ke jeñ éso wôé, a za bo na, Nsisime Jehova ô maneya to'é nye, a wua nye nkôl éziñe yôp, nge mbi'ili éziñ. Nye na, Mi aye ke lôm.
- 17 Eyoñ be nga tindi nye akekui a nga wô' ôson, ane a nga jô na, Lôman. Ajô te be nga lôme bôte mewôm metan ; be ve jeñe nye melu mela, te ke yene nye.
- 18 Ane be nga bulane be nye, éyoñ éte a ngenan a to Jéricho ; ane a nga jô be na, Ke me nga jô mia na, Te kean ?
- 19 Ane bôte ya nlam be nga jô Elisée na, Bi ajô wo na, tame yen, nname wu ô ne nlôñan mbamba vôm, ane tate wom a lô : ve mendim me ne abé, a si j'ayoe bibuma.

- 20 Ane a nga jo na, Za'ane me mfefé nkak, a futi fe nku été. Ane be nga zu nye wô.
- 21 Nde a nga ke mfa'a ya anjeñe mendim, a wua nku été, a jô na, Avale di nde Jehova a jô, na, Me saéya mendime ma ; awu nge ñyoane biôm bi aye fe beta so été.
- 22 Nalé mendim mete me nga saéban azukui môs wu, aval ane njôan Élisée a nga jô ô nga to.
- 23 Ane a nga kôlô valé a bet mfa'a ya Béthel ; éyoñ a nga ke zenezen, bitum bi bongô bi nga so nlam, a kpwe'ele nye, a jô nye na, Betek, wo ayan nlô ; betek, wo ayan nlô.
- 24 Ane a nga lôbô mvus a yene be, a yo'é be a jôé Jehova. Nde beyale be ours bebaé be nga so afan, a nyap nsamba ôte bitum bi bongô mewôm menyin a bibaé.
- 25 Ane a nga kôlô vôm ate a ke nkôle Carmel, akôlô ya wôé nde a nga bulane Samarie.
- 3 1 Joram mon Achab a nga taté jôô Israël Samarie mbu awôm a mwomô Josaphat njô bôte ya Juda a nga jôô, ane a nga jôô bôt mambu awôm a mibaé.
- 2 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova, ve sa aval ane ésa wé, nge aval ane nyia wé ; amu a nga vaa akône Baal ésa wé a nga bo.
- 3 A kôsa bo nalé, a nga kabetane fe mam abé ya Jéroboam mone Nebath, mme a nga dutu Israël be bo abé ; a nji kôlô été.
- 4 Méscha, njô bôte ya Moab, a mbe mbi mintômba ; ane a nga bo a va'a njô bôte ya Israël mevule m'aso bone mintômba betoyini ntet, a ma m'aso beyôm mintômba betoyini ntet.
- 5 Ve a nga bo na, éyoñ Achab a wuya, njô bôte ya Moab a nga kôlô si a ben njôan njô bôte ya Israël.
- 6 Ane Joram njô bôt a nga kôlô Samarie melu mete, a sulan Israël ase ajô mewosan.
- 7 Ane a nga kôlô si a lôme tyiñ be Josaphat njô bôte ya Juda na, Njô bôte ya Moab a beneya njôane wom : ye w' anye'e ô kele' nsamba wom bi ke wosane Moab ? Nye na, M'aye ke : me ne ane ô né, bôte bam be ne ane bôte bôé, a bikabela biam bi ne ane bikabela biôé.
- 8 Ane a nga jô na, Zene fé bi aye Ke ? Ane a nga yalane na, Zene ya fé ya Édom.
- 9 Nalé njô bôte ya Israël a nga ke, a njô bôte ya Juda, a njô bôte ya Édom ; ane be nga ke kotan nté dulu melu zañbwa : ane mendim me nga bo momo mfa'a ya nsamba mewosan, a mfa'a ya betit be nga tôñe be.
- 10 Ane njô bôte ya Israël a nga jô na, E ! amu Jehova a maneya loene bejô bôte ba bela vôme wua, amu a ye ve be mo me Moab.
- 11 Ve Josaphat a nga jô na, Ye nkulu mejô Jehova a nji bo va, bi sili Jehova a nye ? Ane môte wua ya bebo bisaé be njô bôte ya Israël a nga yalan a jô na, Élisée mone Schaphath a ne va, nyô a nga bo a sôé' Élie mendime mo.
- 12 Ane Josaphat a nga jô na, Ajô Jehova e ne be nye. Nalé njô bôte ya Israël ba Josaphat a njô bôte ya Édom be nga sis a ke vôm a nga to.
- 13 Ane Élisée a nga jô njô bôte ya Israël na, Bia wo bi ne za ajôô ? kele' be bekulu mejô ya éso, a be bekuklu mejô ya nyua. Ane njô bôte ya Israël a nga jô nye na, Momo ; amu Jehova a maneya loene bejô bôte ba bela vôme wua amu a ye ve be mo me Moab.
- 14 Ane Élisée a nga jô na, Ane Jehova ya minsamba mewosan a vee, asu dé nde me tele, m'abele fo'o na, nge te m'asimesane na Josaphat njô bôte ya Juda a tele va, ve me nji fombô mfa'a ô né, nge yene wo.

- 15 Ve éyoñe ji za'a me mbôm mvet. A nga bo na, éyoñ mbôm mvet a nga bôm, wo ya Jehova ô nga zu be nye.
  - 16 Ane a nga jô na, Avale di nde Jehova a jô, na, Yi'ane mintyetye'a mbi'ili wu ôse.
  - 17 Amu avale di nde Jehova a jô, na, Mi aye bo te yen évuñulu, nalé fe mi aye bo te yen mveñ ; ve mbi'ili ôte w'aye jaé mendim ne lut ! a mi aye nyu. Miabebien a biyem a betite benan.
  - 18 Nalé fe jame di e ne ve évevese jam mise me Jehova : a ye fe ve Bemoabite mo menan.
  - 19 Mi aye bôé nlam ôse ô ne nlôñan ôlem, a nlam ôse w'adañ mvaé, mi aye fe ba'é élé ése é ne mvaé, a vise menjeñe mendim mese, a ndaman éfuse si ése é ne mvaé a mekok.
  - 20 A nga bo na, mam me tyé, bebé éyoñ be nga bo be va'a jôme ya nkañan, a teme na, mendim me nga so zene ya Édom, a si é nga jaé mendim ne lut !
  - 21 Eyoñ Bemoabite bese be nga wô'ô na bejô bôt be soya wosane be, be nga sulane vôme wua, ba bese be nga to ngule ya jaé ngômesane étyé, akui fe benya bôtô, a ke tebe nné si.
  - 22 Ane be nga kune kôlô si mam me tyé, a jôp e nga ngembane mendime yôp, nde Bemoabite be nga yene mendim me nga to be yat évele ane metyi :
  - 23 ane be nga jô na, Metyi le ; bejô bôte bete be jañeya fo'o, môť ase a wôéya monyañe wé : ajô te éyoñe ji, nsaane biôm, A Moab.
  - 24 Eyoñ be nga kui minkane mi Israëł, ane bôte ya Israëł be nga kôlô si a bôé Bemoabite, a jô te be nga mate be ôsu ; nde be nga ke ôsu a nyine si éte, be kele' b'awôé Bemoabite.
  - 25 Ane be nga bibi minlame si ; nalé fe éfuse si ése é ne mvaé, môť ase ve wua ako'o dé été, a jalé je ; ane be nga vise menjeñe mendim mese, a ba'é bilé bise bi ne mvaé, akekui ve Kir-Hareseth étam, be nga jô'é meko'o ya été ; a kôsa bo nalé, bewua betoloo be nga bômane nye, a wua nye.
  - 26 Eyoñ njô bôt ya Moab a nga yene na, mewosan m'adañe nye ngu, a nga nyoñ nsamba wé bôte mintete zañbwa b'até nkpwaté mekôn, a kômbô tulan a kui be njô bôte ya Édom ; ve be nji bo ngule ya bo.
  - 27 Eyoñ éte a nga nyoñ ntôle mona fame wé ô nga jôô éto jé, a tyi'i wô mvean b'adi'i nduan aka'a ya nlame yôp. Ane beta ñyaan a nga bo mfa'a ya Israëł : nde be nga kôlô vôm a nga to, a bulane si jap.
- 
- 4 1 Ane minga éziñe ya binga ya bone bekulu mejô a nga yône be Élisée, a jô na, Mbo ésaé wôé nnôme wom a wuya ; a wo w'ayeme na mbo ésaé wôé a nga ko Jehova woñ : nde nsé mvôla a zuya nyoñe bone bam bebaé be ke be nye, a bo belo.
  - 2 Ane Élisée a nga jô nye na, Za jam m'aye bo mfa'a wô'é ? kate'e ma ; ô bili jé nda ? Nye na, Mbo ésaé wôé a ne minga a nji bi jôm nda, ve vie'e mbon.
  - 3 Eyoñ éte a nga jô na, Kele' yôé memvé atan be bôte bese be to wo bebé, biwôwôlé memvé ; te yôé tyôtyoé.
  - 4 Nde w'aye nyin nda, ô dibe' womien mbé a bo be fam bôé, a sôé mbon mevie'e mete mese ; wôna jôm é jaéya, ô tel'é je fefe.
  - 5 Nalé a nga kôlô vôm a nga to, a dip émien ba be bo fam bé mbé ; be nga kee nye meviek, nye ve sôé.
  - 6 A nga bo na, éyoñ mevie'e me nga mane jaé, a nga jô mona fame wé na, Za'a fe me viek. Ane a nga jô nye na, Vie' ôfe ô nji bo. Ane mbon ô nga tyi'i.
  - 7 Eyoñ éte a nga zu kate môte ya Zambe. Nye na, Kele' kuan mbon, ô ya'an mvôla jôé, wôna mia be bo be fam bôé mi aye nyiñ a wu w'abuk.

- 8 A nga bo na, môs éziñ, Élisée a nga lô a ke Sunem, vôm ate beta minga a nga to ; ane a nga dutu nye a di bidi. Nde e mbe na, melôte mese a nga bo a lôtôk, a nga yale valé a di bidi.
- 9 Ane minga ate a nga jô nnôme wé na, Tame yen, me lô na, mô a wôô lôte be bia melu mese nyô, a ne zôsôa môte ya Zambe.
- 10 M'aye'elane wo na, bi tame lôñe mon étun nda aka'a yôp ; bi futi énoñ, a tawôlô, a éto, a ébi éfufupe wôé mfa'a wé : a ye bo na, éyoñ a ye zu be bia, a ye bo a kele' été.
- 11 A nga bo na, môs éziñ, a nga ke wôé, ane a nga yale étun nda éte, a bômbô valé.
- 12 Ane a nga jô Guéhazi mbo ésaé wé na, Lo'ene minga Sunamite ate. Eyoñ a nga loene nye, ane a nga tebe asu dé.
- 13 Ane a nga jô mbo ésaé na, Jôô nye na, Tame yen, ô maneya ba'ale bia aka'a mba'alane dina se ; be bo za jame mfa'a wôé ? ye w'akômbô na, be tote wo be njô bôt, nge be évete ya nsamba mewosan ? Ane a nga yalane na, Me to bôte bam été.
- 14 Elisée na, Nde be bo za jame mfa'a wé ? Ane Guéhazi a nga yalane na, A ne fo'o te ke mona fam, nnôme wé ke nnôm.
- 15 Nde a ng jô na, Lo'ene nye. Eyoñ a nga loene nye, ane a nga tebe mbé.
- 16 Ane a nga jô na, Eyoñ mbu ji, éyoñ j'aye kpwan mbu ya yat, w'aye wubane mona fam. Minga na, Momo, A tate wom, wo môte ya Zambe, te laa mbo ésaé wôé a ne minga minsos.
- 17 Ane minga ate a nga nyoñ abum, a biaé mona fam éyoñ mbu été, éyoñ é nga kpwan mbu ya yat, aval ane Élisée a nga jô nye.
- 18 Eyoñ mongô ate a nga bo ébe'ebek, a nga bo na, môs éziñ, a nga ke be ésa wé vôm bôt be nga kôane bidi.
- 19 Ane a nga jô ésa wé na, Nlô wom, nlô wom. Nde a nga jô mbo ésaé wé na, Beke'e nye, ô ke nye nyia a né.
- 20 Eyoñ a nga nyoñe nye, a ke nye be nyia, a nga tabe nye meboñ akekui zañe môs, ane a nga wu.
- 21 Ane a nga bet, a ke bôé nye énoñe môte ya Zambe ate, a dipe nye mbé, a kui atan.
- 22 Ane a nga loen nnôm, a jô na, M'aye'elane wo ô lôme me môte wua ya bebo bisaé, a éjakase jia, me ke mbile be môte ya Zambe, a bulan.
- 23 Nye na, Amu jé w'aye ke be nye môse wu ? ô nji bo môs ngon j'até, nge sabbat. Minga na, D'aye bo mvo'é.
- 24 Eyoñ éte minga a nga beté éjakase biôm, a jô mbo ésaé wé na, Liti'i je, a tindi ôsu ; te bo me dulu atek, nga ve m'akate wo.
- 25 Nalé a nga ke, a kui be môte ya Zambe nkôle Carmel. A nga bo na, éyoñ môte ya Zambe a nga yene nye ôyap, a nga jô Guéhazi mbo ésaé wé na, O lô, minga ya Sunamite nyôlé :
- 26 tame mate, ô ke tôbane nye, a jô nye na, Ye ô ne mvo'é ? ye nyo nnôm a ne mvo'é ? ye mon ane mvo'é ? Minga na, Mvo'é.
- 27 Eyoñ a nga kui be môte ya Zambe nkôle yôp, a nga bi nye mebô. Ane Guéhazi a nga zu a ye'e sô'ôlô nye ; ve môte ya Zambe a nga jô na, Jôké'é nye : amu nlem w'awôô nye abé ; a Jehova a soléya me jam ete, te kate me de.
- 28 Eyoñ éte minga a nga jô na, Ye me nga kômbô na, tate wom a ve me mon ? ye me nji jô na, Te du'u ma ?
- 29 Eyoñ éte a nga jô Guehazi na, Yemete' ases angeteñ, a nyoñ ntume wome mo, a ke zen : nge ô tôbane mô, te batane nye ; a nge mô a batane wo, te yalane nye : ô bô'é ntume wom asu mongô.

- 30 Ane nyia mon a nga jô na, Ane Jehova a vee, avale fe ane nsisime wôé ô vee, m'aye ke li'i wo. Ane a nga kôlô si, a tône nye.
- 31 Ane Guéhazi a nga ke be ôsu, a bôé ntum asu mongô ; ve te ke tyiñ é nga bo, nge ñwô'ane jam. Ajô te a nga bulan a zu tôbane nye, a kate nye na, Mongô a nji vee.
- 32 Eyoñ Élisée a nga suan nda été, a koé na, mongô a nto mbim, a bô énoñe jé.
- 33 Ajô te a nga nyin, a dipe be bebaane mbé, a ye'elane Jehova.
- 34 Ane a nga dañ énoñ, a bômbô mongô yôp, a buti anyu dé anyu dé yôp, a mise mé mise mé yôp, a mo mé mo mé yôp : nalé a nga butubu nye nyôp ; nde te nyôle mongô é nga bo ayôñ.
- 35 Wôna a nga kôñelan, a wulu nda été awulu da, a so li, a ke li ; nde a nga beta dañ énoñ, a butubu nye yôp : ane mongô a nga semele mesemele zañbwa, a mongô ate a nga kui mis.
- 36 Ane a nga loene Guéhazi, a jô na, Loe'ene minga Sunamite ate. Nalé a nga loene nye. Eyoñ a nga nyine vôm a nga to, Élisée a nga jô na, Beke'e mone wôé.
- 37 Eyoñ éte a nga nyin, a ku si mebo mé, a buti asu si ; wôna a nga be'e moné wé, a kui atan.
- 38 Ane Élisée a nga beta kui Guilgal. Ane si é nga jembane bidi ; bone bekulu mejô be nga tabe si asu dé ; nde a nga jô mbo ésaé wé na, Teléé beta vie'e di, a yame bone bekulu mejô étutu'a.
- 39 Ane mô't éziñ a nga ke fé a ke jepe bilok, a som ndi'i ya fé, a koane mende'e ya fé endelé été ; ane a nga zu, a si'i me vie' étutu'a été ; amu be nji yeme me.
- 40 Nalé ate be nga sôé bidi biôm été ane bôt b'aye di. A nga bo na, éyoñ be nga di étutu'a éte, be nga yôn, a jô na, A mô'te ya Zambe, awu e ne vie'été. Be nji bo ngule ya di bidi ya été.
- 41 Ve a nga jô na, Wôna za'an avute fôn. Ane a nga wua de vie'été ; ane a nga jô na, Sôane bidi biôm été, bôt be di. Nde jôm'e ya ndaman é nji bo vie' été.
- 42 Ane mô't éziñ a nga so Baal-Schalischa, a zu ve mô'te ya Zambe bembômô bidi, mimane mi orge mewôm mebaé, a mimfefé biko'o bi nlisi nkuta wé été. Ane a nga jô na, Va'a bôt, be tame di.
- 43 Ane mbo ésaé wé a nga jô na, Jéa, ye me télé bie bidi ya ntete bôt ? Ve a nga jô na, Va'a bôt, be tame di ; amu avale di nde Jehova a jô, na, B'aye di, be li'i fe.
- 44 Nalé a nga télé be bie, ane be nga di, a li'i fe, aval ane njôane Jehova ô nga to.
- 5** 1 Naaman, évet nsamba mewosan njô bôte ya Syrie, a mbe beta mô't mise me ésa wé, a mô'te ya duma, amu Jehova a nga nyii bôte ya Syrie amu nye : a mbe fe éwôlô mô'te ya ayok, ve a mbe nzezam.
- 2 Ane Besyrien be nga mane ke ôban minsamba minsamba, a soo mona minga nkôm si ya Israël ; ane a nga bo a bo'o nga Naaman bisaé.
- 3 Ane a nga jô minga a nga bili nye na, Ngo'o nge tate wom a to be nkulu mejô a ne Samarie ! ve a ye saé nye zam.
- 4 Ane mô't éziñ a nga nyin nda, a kat ésa wé na, Avale di a avale di mona minga a so si ya Israël a te jô.
- 5 Ane njô bôte ya Syrie a nga jô na, Kele' éyoñe ji, a m'aye lô'm njô bôte ya Israël kalate. Nde a nga kôlô, a nyoñe betalent be argent awôm mo mé, a bifase bi or betoyini besaman, a mengômesan mô't a ne jaé mejaé awôm.

- 6 Ane a nga zu kee njô bôte ya Israël kalate, a to ntilane na, Eyoñ kalate nyô a kuiya be wo, w'aye yeme na, me lômeya Naaman mbo ésaé wom be wo, ô saé nye zam.
- 7 A nga bo na, éyoñ njô bôte ya Israël a nga mane lañe kalate, a nga nyape mengômesane mé, a jô na, Ye ma me ne Zambe, na, me wôék, me beta'a ve ényiñ, ane môte nyô a lôme me na, me saé môte zam ? ve tameka fomban, a yen ane a jeñ ntañete be ma.
- 8 A nga bo na, éyoñ Élisée môte ya Zambe a nga wô'ô na, njô bôte ya Israël a maneya nyape mengômesane mé, ane a nga lôme tyiñ be njô bôte na, Amu jé w'ate nyape mengômesane môé ? a za'a be me éyoñe ji, nde a ye yeme na, nkulu mejô a ne Israël.
- 9 Nalé Naaman a nga zu a bikabela bié a bewagon bé, a tebe mbé si nda Élisée.
- 10 Ane Elisée a nga lôme mô't be nye, a jô na, Kele' wobane Jourdain mewobane zañbwa, wôna minsône miôé mi aye beta bulane be wo, a w'aye bo mfuban.
- 11 Ve Naaman a nga yaa, a kôlô, a jô na, Ke m'ate buni na, A ye fo'ô kui atan me ne nne, a tebe, a loene jôé Jehova Zambe wé, a ndeñele wo wé vôm ate, a saé nzezam.
- 12 Ye Abana a Parpar, asôé ya Damas, e nji bo mvaé a dañ asôé se ya Israël ? ye me nji bo ngule ya woban de, a bo mfuban ? Nalé a nga kôñelan a kôlô a yaa abui.
- 13 Ane bebo bisaé bé be nga zu nye bebé, a kobô nye, a jô na, A tat, nge nkulu mejô a te lepe wo beta jam éziñ, ye ô nji ye bo de ? ngumane ke éyoñ a te jô wo na, Woba'an, a bo mfuban ?
- 14 Eyoñ éte a nga sis, a duban ôsôé Jourdain medubane zañbwa, aval ane môte ya Zambe a nga jô ; ane minsône mié mi nga beta bulan mvo'é aval ane minsône mi ôyôme mongô, ane a nga bo mfuban.
- 15 Ane a nga bulane be môte ya Zambe, émien a nsamba wé ôse, a zu tebe asu dé ; ane a nga jô na, Eyoñe ji m'ayeme na, Zambe a nji bo si se, ve Israël étam : ajô te m'aye'elane wo éyoñe ji na, ô nyoñe jôm mbo ésaé wôé a ve wo.
- 16 Ve a nga jô na, Ane Jehova a vee, asu dé nde me tele, m'aye nyoñe jôm. A nga tindi nye na, a nyoñ ; ve a nga ben.
- 17 Ane Naaman a nga jô na, Nge nalé momo, wôna m'aye'elane wo na, be va'a mbo ésaé wôé abim metek bemulet bebaé be ne ngule ya be'e ; amu ataté éyoñe ji mbo ésaé wôé a ye bo te tyi'i bezambe befe mvean b'adi'i nduan, nge tyi'i be jôm, ve Jehova étam.
- 18 Ve jame dina Jehova a jamé'é mbo ésaé wé : éyoñ ésa wom a nyin nda Rimmon amu a ye kañe valé, a ye'e wo wom, a ma fe m'akumbi nda Rimmon, éyoñ m'akumbu nda Rimmon, Jehova a jamé'é mbo ésaé wé jam ete.
- 19 Ane a nga jô nye na, Kele' mvo'é. Nalé a nga kôlô vôm a nga to, a ke mon nté.
- 20 Ve Guéhazi mbo ésaé Élisée môte ya Zambe, a nga jô na, Tame yen, ésa wom a te kôme jô'é Naaman mone Syrien nyô, vôm a te bo te nyoñe mo mé jôm a te soo je : ane Jehova a vee, me tame tôñe nye, a nyoñe jôm éziñ be nye.
- 21 Nalé Guéhazi a nga tôñe Naaman. Eyoñ Naaman a nga yene mô't éziñ a mate'e a tôñe nye, a nga sise si wagon a ke tôbane nye, a jô na, Ye mam mese me ne mvo'é ?
- 22 nye na, Mam mese me ne mvo'é. Esa wom a te lôme ma, a jô na, Tame yen, éto ji bendômane bebaé ya bone bekulu mejô be suaneya be ma, be so'ô si minkôle ya Éphraïm ; nde m'aye'elane wo na, ô ve be talent argent, a mengômesan mô't a ne jaé mejaé mebaé.
- 23 Ane Naaman a nga jô na, Me'ete'e na, ô nyoñe betalent bebaé. Nde a nga tindi nye, a ka'a betalent be argent bebaé minkuta mibaé été, a mengômesan mô't

a ne jaé mejaé mebaé, a beté bie bebo bisaé bé bebaé ; ane be nga ke b'abe'e nye bie ôsu.

- 24 Eyoñ a nga kui nkô, a nga nyoñe bie mo map, a naane bie nda ; nde a nga suu bôte bete, ane be nga kôlô.
- 25 Ve a nga ke nyin nda, a tebe vôm ésa wé a nga to. Ane Élisée a nga jô nye na, W 'aso vé, A Guéhazi ? Nye na, Mbo ésaé wôé a nji ke vôm.
- 26 Ane a nga jô nye na, Ye nleme wom ô nji ke w'ate ke, éyoñ môte ate a te so wagon wé a zu tôbane wô ? Ye éyoñe ya nyoñe moné ji, a nyoñe mengômesan, a mefup beolivier a mefupe mindik, a mintômba a beyôm binyaka, a bebo bisaé, befam a binga ?
- 27 Ajô te zame ya Naaman j'aye viane kabetane be wo, a be mvoñe bôte jôé nnôm éto. Ane a nga kôlô vôm a nga to a nto nzezam éfumulu ane sut.

- 6 1 Ane bone bekulu mejô be nga jô Élisée na, Tame yen éyoñe ji, vôm bi to asu dôé a dañe bia ôbametan.
- 2 Nde bi aye'elane wo na, bi tame ke Jourdain, a mô't ase a ye nyoñ élé wôé, bi tame lôñe biabebien vôme ya tabe wôé, vôm bi ne ngule ya tabe. Ane a nga yalane na, Kelan.
- 3 Mô't éziñ a nga jô na, M'aye'elane wo ô me'ete na, ô ke fe nsamba bebo bisaé bôé. Ane a nga yalane na, M'aye ke.
- 4 Nalé ate a nga ke nsamba wop. Eyoñ be nga kui Jourdain, be nga ke b'aba'é bilé.
- 5 Ve éyoñ mô't éziñ a nga ba'é élé, nsoé ôvôn ô nga ku mendim éte ; ane a nga yôn, a jô na, Ngo'o ma, A tat ! amu ô mbe ndôñ.
- 6 Ane môte ya Zambe ate a nga jô na, Vi ate ku vé ? Nde a nga liti nye vôm ate. Ane a nga tyi' éfus élé, a wua je vôm ate, a bo étyé éte é yeñe'e mendime yôp.
- 7 Ane a nga jô na, Toké'é vie. Nalé a nga same wo, a to'é vie.
- 8 Njô bôte ya Syrie a nga to a wosa'an Israël ; ane a nga bôndé fe' a bebo bisaé bé, a jô na, M'aye vul nkane wom vôm éziñ.
- 9 Ane môte ya Zambe ate a nga lô'm njô bôte ya Israël tyiñe na, Tabe'e ntye, ô bo te lô'te vôm éziñ ; amu vôm ate Besyrien b'asis.
- 10 Ane njô bôte ya Israël a nga lô'me mô't vôm môte ya Zambe ate a nga lepe nye na, a tabe ntye ; ane a nga nyii émien vôm ate, sa éyoñe jia nge bibaé.
- 11 Ane nlem njô bôte ya Syrie ô nga dañe wô'ô jam ete abé ; ane a nga loene bebo bisaé bé, a jô be na, Ye mi aye bo te liti me môte ya be bia a ne ngam njô bôte ya Israël ?
- 12 Ane môte wua ya bebo bisaé bé a nga jô na, Sa nalé, A tat njô bôt ; ve Élisée, nkulu mejô a ne Israël, nnye a wô'ô bo a kate' njô bôte ya Israël mejô w'akobô étun nda w'abômbô.
- 13 Ane a nga jô na, Kelan, mi yene vôm a to, nalé m'aye lô'me bôt be ke nyoñe nye. Ane be nga kate nye na, O lô, ane Dothan.
- 14 Ajô te a nga lô'm bikabela a bewagon ya bita wôé, a beta nsamba mewosan : be nga kui alu, a bôman nlam ne kpwok !
- 15 Eyoñ mbo ésaé môte ya Zambe a nga kune kôlô si, a kui atan, a temeteme na, nsamba mewosan ô bili bikabela a bewagon ya bita ô maneya bôman nlam. Ane mbo ésaé wé a nga jô nye na, Ngo'o bia, A tate wom ! bi aye bo aya ?
- 16 Ane a nga yalane na, Te ko woñ ; amu ba be ne be bia b'adañe ba be ne be be abui.
- 17 Ane Élisée a nga ye'elan, a jô na, A Jehova, m'aye'elane wo na ô kui nye mis, a yen. Ane Jehova a nga kui ndôman éte mis ; ane a nga yen : a teme na, nkôl ô nto bikabela a bewagon ya nduan ne lut ! bi bôma'an Élisée.

- 18 Eyoñ be nga siliki vôm a nga to, Élisée a nga ye'elane Jehova, a jô na, M'aye'elane wo na, ô kut ayoñe bôte di ndime mis. Ane a nga kute be ndime mis aval ane Élisée a nga jô.
  - 19 Ane Élisée a nga jô be na, Sa zene nyô, sa ke nlame wu : tõeane ma, a m'aye ke mia be môť mi ajeñ. Nalé a nga ke liti be Samarie.
  - 20 A nga bo na, éyoñ be nga kui Samarie été, Élisée a nga jô na, A Jehova, ku'i bôte ba mis, be yen. Ane Jehova a nga kui mise map, ane be nga yen ; a teme na, be nto Samarie zañ.
  - 21 Eyoñ a nga yene be, ane njô bôte ya Israël a nga jô Élisée na, A tat, ye me wôé be ? ye me wôé be ?
  - 22 Ane a nga yalane na, W'aye ke wôé be ; ye ô ne wôé ba ô biya minkôm a nkpwaté mekône wôé a élaé jôé ? téléé be bidi a mendim, be di a nyu, be ke be ésa wop.
  - 23 Nde a nga kôme be abui bidi ; éyoñ be nga mane di a nyu, a nga suu be, ane be nga ke be ésa wop. Nde minsamba mi ôbane ya Syrie mi nga bo te fe beta zu si ya Israël.
  - 24 A nga bo na, éyoñ mam mete me nga man, Ben-Hadad njô bôte ya Syrie a nga sulan nsamba mewosae wé ôse, a bet, a ke dili Samarie a bita.
  - 25 Beta mfumbale ya zaé a nga to Samarie : ane be nga dip nlam ôte, akekui nlô éjakas ô nga kuan tañe bifase bi argent mewôm mwom, a mengap menyine ya ésuia mebi me zum, be nga kuan ngape jia tañe bifase bi argent bitan.
  - 26 Eyoñ njô bôte ya Israël a nga lôť, a wulu aka'a yôp, minga éziñ a nga loene nye, a jô na, Vôlô'ô ma, A tat njô bôt.
  - 27 Ane a nga jô na, Nge Jehova a bo te volô wo, ma m'aye volô wo mfa'a mbé ? ye mfa'a nseñ b'atya'a bidi, nge mfa' ébé b'amiate vin ?
  - 28 Ane njô bôt a nga jô nye na, Za jam ô bili ? Ane a nga yalane na, Minga nyô a nga jô me na, Va'a mona fame wôé, bi di nye den, wôna akiti bi aye di mona fame wom.
  - 29 Nalé ate bi nga yame mona fam wom, a di nye : tyé kpwa me nga jô nye na, Va'a mona fame wôé, bi di nye ; nde a vianeya solé mona fame wé.
  - 30 A nga bo na, éyoñ njô bôt a nga wô'ô mejô me minga ate, a nga nyape mengômesane mé (éyoñ éte a nga lôť, a wulu aka'a yôp) ; a bôt be nga fombô, a yene na, a mbe'e nkuta nyô mengômesane si.
  - 31 Eyoñ éte a nga jô na, Zambe a bo'ô me aval ete, a jam afe d'adañ, nge nlô Élisée mone Schaphath w'aye li'i ô tele' nye yôp môse wu.
  - 32 Ve Élisée a nga to si nda jé, a bemvendé ba be be be nga to ; ane njô bôte a nga lôme môť a kôlô be nye : ve te yen nlôman ôte ô za kui' be nye, a nga jô bemvendé na, Ye mi lô ane mon ñwôé bôte nyô a lômeya môť a zu vaa me nlô ? fomba'an, éyoñ nlôman ôte w'aye kui, mi dibe' mbé, a yemete mbé ngu mfa'a wé ; ke ékinda mebo me ésa wé é ne nye mvus ?
  - 33 Ba be be be ngenan be kobô'ô, a teme na, nlôman ôte ô nga sis akui vôm a nga to : ane a nga jô na, O lô, abé di d'aso be Jehova ; m'ayiane beta yange Jehova amu jé ?
- 
- 7 1 Ane Elisée a nga jô na, Vô'ôla'an ajô Jehova : avale di nde Jehova a jô, na, Akiti bebé ava ékôkô nte'an avut j'aye kuan tañe sicle, a bikôkô bi orge bibaé tañe sicle, mbé aka'a ya Samarie.
  - 2 Eyoñ éte évete bezimbi, njô bôt a nga bo a ye'ebe' wo wé, é nga yalane môťe ya Zambe, a jô na, Tame yen, ja'ane Jehova a tupe mimbé yôp été, ye jam ete e ne ngule ya bo ? Nye na, O lô, w'aye yene de a mise môé, ve te ke di jôme ya été.

- 3 Minzezam minyin mi nga to anyi mbé akak : ane mibien mi nga ke mi ajôane na, Amu jé bi atabe va akekui bi aye wu ?
- 4 Nge bi ajô na, Bi aye nyin nlam, mfumbale ya zaé a ne nlam, a bi aye wu wôé ; a nge bi atabe si va, bi aye fe wu. Ajô te éyoñe ji, ntama kean mfa'a ya nsamba mewosane ya Besyrien : nge b'aye nyii bia, wôna bi aye nyiñ ; a nge b'aye wôé bia, bi ve wu.
- 5 Ane mi nga kôlô si éyoñ ngô'é é nga taté vin, mi ye'e ke mfa'a minkane Besyrien ; éyoñ mi nga kui nné minkane Besyrien, a zu koé na, te ke môte wôé.
- 6 Amu Tate a nga bo na, nsamba mewosane Besyrien ô wô' éduñe bewagon ya bita, a éduñe bikabela, éduñe beta nsamba mewosan : ane bebien be nga ke b'ajôane na, Tama yenan, njô bôte ya Israël a maneya kuse bejô bôte ya Behéthien a bejô bôte ya Beégyptien be zu tôbane bia a wosane bia.
- 7 Ajô te be nga kôlô si a tup éyoñ ngô'é é nga taté vin, ve li'i menda bindelé, a bikabela, a bijakas, minkane mise ane mi nga to, a tup a kam ényiiñe jap.
- 8 Eyoñ minzezam mite mi nga suan nné minkan, mi nga nyin nda éndelé jia, a di a nyu, a be'e argent, a or, a mengômesan vôm ate, a ke solé bie ; ane mi nga beta bulan, a nyin nda éndelé fe, a be'e fe biôme wôé, a ke solé bie.
- 9 Eyoñ éte mibien mi nga ke mi ajôane na, Bi nji bo mvaé ; môse wu ô ne môse ya mbamba mefoé, ve bi viane tabe bivô : nge bi aye yange akekui tyé j'aye lende, melep m'aye koane bia : ajô te éyoñe ji, nkean, bi tame ke kate bôte ya nda njô bôt.
- 10 Nalé mi nga ke, a loen mba'ale mbé ya nlam ; ane mi nga kate be na, Bi ate kui minkane Besyrien, a zu koé na, te ke môte wôé, to tyiñe môt, ve bikabela bi atitian, a bijakase fe bi atitian, a menda bindelé ane me nga to.
- 11 Ane a nga loene beba'ale mimbé ; be ve ke kate bôte ya nda njô bôt nlam éte.
- 12 Ane njô bôt a nga kôlô si alu se, a jô bebo bisaé bé na, Me tame liti mia jam Besyrien be boya bia. B'ayeme na, bi awô'ô zaé ; ajô te be kôlôya minkan, a ke sobô fé, be jô'ô na, Eyoñ b'aye so nlam, bi aye bi be bevevee, a ke fe nlam éte.
- 13 Ane môte wua ya bebo bisaé bé a nga yalan a jô na, M'aye'elane wo na, bevo'o be tame nyoñe bikabela bitan mfa'a ya bi bi li'ya, bi bi li'ya nlam éte (ô lô, be ne aval ane nsamba ôse ya Israël ô li'ya éte ; ô lô, be ne aval ane nsamba ôse ya Israël ô maneya jañ) ; bi tame lôme bôt be ke yen.
- 14 Ajô te be nga nyoñe bewagon ya bita bebaé, a bikabela ; a njô bôt a nga lôme be be ke tôñ nsamba mewosane ya Besyrien, a jô na, Kela yenan.
- 15 Ane be nga tôñe be akekui Jourdain : a zu koé na, zen ése ve mengômesan a biôm ne lut ! mbie Besyrien be nga wua si éyoñ be nga tup. Ane minlôman mi nga bulan, a kat njô bôt.
- 16 Nde bôt be nga kui atan, a sa minkane Besyrien. Ajô te ékôkô nte'an avut é nga kuan tañe sicle, a bikôkô bi orge bibaé tañe sicle, aval ane njôane Jehova ô nga to.
- 17 Ane njô bôt a nga télé évete bezimbi, njô bôt a nga bo a ye'ebe' wo wé, a ba'ale mbé akak : ane bôt be nga tibi nye mebo mbé aka' éte, nye ve wu aval ane môte ya Zambe a nga jô, nyô a nga kobô éyoñ njô bôt a nga sise vôm a nga to.
- 18 A nga bo na, aval ane môte ya Zambe a nga kobô njô bôt, a jô na, Bikôkô bi orge bibaé tañe sicle, a ékôkô nte'an avut tañe sicle, bi aye bo akiti bébé ava mbé aka'a ya Samarie ;
- 19 a évete bezimbi éte é nga yalane môte ya Zambe, a jô na, Tame yen éyoñe ji, ja'ane Jehova a tupe mimbé yôp éte, ye jam ete e ne ngule ya bo ? nye ke na, O lô, w'aye yene jam ete a mise môé, ve te ke di jôme ya éte :

20 aval ete e nga boban mfa'é wé ; amu bôt be nga tibi nye mebo mbé aka' été, ane a nga wu.

- 8 1 Elisée a nga mane kobô minga, nyô ya a nga wômôlô mon, a jô na, Kôlô'ô si, mia be bôte ya nda jôé, mi ke tabe vôm ase mi ne ngule ya tabe : amu Jehova a loeneya mfumbale ya zaé ; nnye ate fe a ye zu si nyô mimbu zañbwa.
- 2 Ane minga ate a nga kôlô si, a bo aval ane môte ya Zambe a nga jô ; ane ba be bôte ya nda jé be nga ke tabe si ya Bephilistin mimbu zañbwa.
- 3 A nga bo na, éyoñ mimbu mite zañbwa mi nga man, minga ate a nga bulan a so'o si ya Bephilistin : ane a nga kôlô si a ke ja'é njô bôt ajô nda jé a éfuse si jé.
- 4 Eyoñ éte njô bôt a kobô'ô Guéhazi mbo ésaé môte ya Zambe, a jô na, Tame kañete me beta be mam mese Elisée a maneya bo.
- 5 A nga bo na, a ngenan a kañete'e njô bôt aval ane a nga wômôlô nyô a mbe ñwuan, a teme na, minga, nyô ya a nga wômôlô nye mon, a nga ja'é njô bôt ajô nda jé a éfuse si jé. Ane Guéhazi a nga jô na, A tat njô bôt, minga ate nyô, mona fame wé ate fe nyô, nnye Elisée a nga wômôlô.
- 6 Eyoñ njô bôt a nga sili minga, a nga kañete nye. Nalé njô bôt a nga télé nye ngum évet, a jô na, Bula'ane biôm bié bise, a bibuma bise ya afup, ataté môs a nga kôlô si nyô, azukui éyoñe ji.
- 7 Ane Elisée a nga ke Damas ; a Ben-Hadad njô bôte ya Syrie a nga kon ; ane be nga kate nye foé na, Môte ya Zambe a zuya nne.
- 8 Ane njô bôt a nga jô Hazaël na, Nyoñe' jôme ya ve môte ate mo, ô ke tôbane môte ya Zambe, a sili Jehova be nye na, Ye m'aye nyiñ ôkone vi ?
- 9 Nalé Hazaël a nga ke tôbane nye, a nyoñe fe jôm a ye ve nye, mfa'a ya biôm bise ya Damas bi ne mvaé, mimbe'e bechameau mewôm menyin, a ke tebe vôm a nga to, a jô na, Mone wôé Ben-Hadad njô bôte ya Syrie a lômeya me bo wo, a sili na, Ye m'aye nyiñ ôkone vi ?
- 10 Ane Elisée a nga jô nye na, Kele' kate nye na, W'aye fo'o nyiñ ; ve jame da, Jehova a litiya me na, a ye fo'o wu.
- 11 Ane a nga lôbô nye mis ne ndônaa ! akekui a nga wô'ôson : nde môte ya Zambe a nga yi.
- 12 Ane Hazaël a nga jô na, Amu jé tate wom a yi ? Ane a nga yalane na, Amu m'ayem abé w'aye bo bone be Israël : w'aye di' aleme dap nduan, a w'aye wôé bendômane bap a nkpwaté mekôn, a bibi ayôme bone dape si be bôlane bifus, a tupe mimbubum mi binga miap mebum.
- 13 Ane Hazaël a nga jô na, Ve mbo ésaé wôé a ne jé, nnye a ne ve mvu, ane a ye bo beta jam ate ? Ane Elisée a nga yalane na, Jehova a litiya me na, w'aye bo njô bôte ya Syrie.
- 14 Eyoñ éte a nga kôlô vôm Elisée a nga to, a ke be ésa wé ; nnye ate a nga jô nye na, Elisée a te jô wo aya ? A nga yalane na, A te kate me na, w'aye fo'o nyiñ.
- 15 A nga bo na, tyé kpwa, a nga , nyoñ mfinga, a dupe wô mendim, a yale nye wô asu, nalé a nga wu : a Hazaël a nga jô'ô éto jé.
- 16 Mbu tane Joram mon Achab njô bôte ya Israël a nga jô, Josaphat a to fe njô bôte ya Juda melu mete, ñwô Joram mone Josaphat njô bôte ya Juda a nga taté jô.
- 17 A nga to mimbu mewôm mela a mibaé éyoñ a nga taté jô ; ane a nga jô bôt mimbu mwom Jérusalem.
- 18 A nga wulu zene bejô bôte ya Israël, avale fe ane nda bôt Achab é nga bo : amu a nga lu'u ngon Achab ; ane a nga bo mam me ne abé mise me Jehova.

- 19 A kôsa bo nalé, Jehova a nji kômbô jiane Juda, amu ajô David mbo ésaé wé, amu a nga tiñeti nye na, a ye ve nye lampe mfa'a ya bone bé nnôm éto.
- 20 Melu a nga to Édom a nga kôlô si a ben njôane Juda, a télé bebien njô bôt.
- 21 Eyoñ éte Joram a nga dañ a ke Tsair, a bewagon bé ya bita bese nsambé wé : ane a nga kôlô si alu, a bôé Beédomite be nga bômane nye, a bivete ya bewangon ya bita ; nalé bôt be nga tup a ke menda bindelé map.
- 22 Nalé ate Édom a nga kôlô si a ben njôane Juda azukui môse wu. Libna fe a nga ben njôan melu mete.
- 23 Mimboane mivo'o Joram a nga bo, a mam mese a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda ?
- 24 Ane Joram a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ vôm beésa bé be nga jambe nname David ; a Achazia mone wé a nga jôô éto jé.
- 25 Mbu awôm a baa Joram mon Achab njôt bôte ya Israël a nga jôô, ñwô Achazia mone Joram njô bôte ya Juda a nga taté jôô.
- 26 Achazia a nga to mimbu mewôm mebaé a mibaé éyoñ a nga taté jôô ; ane a nga jôô bôt mbu wua Jérusalem. Nyia wé a mbe jôé na, Athalie, ngon Omri njô bôte ya Israël.
- 27 A nga wulu zene ya nda bôt Achab, a bo mam me ne abé mise me Jehova, aval ane nda bôt Achab é nga bo ; amu a mbe nnômngone ya nda bôt Achab.
- 28 Ba Joram mon Achab be nga ke bita a wosane Hazaël njô bôte ya Syrie Ramoth-Galaad : ane Besyrien be nga lume Joram.
- 29 Ane Joram njô bôt a nga bulan a ke saébane Jizreel meveñ Besyrien be nga ba'é nye Rama, éyoñ a nga wosane Hazaël njô bôte ya Syrie. Nde Achazia mone Joram njô bôte ya Juda a nga sis a ke yene Joram mon Achab Jizreel, amu a nga kon.

- 9 1 Ane Elisée nkulu mejô a nga loene môte wua ya bone bekulu mejô, a jô nye na, Yemete' ases añgeteñ, ô nyoñ nde'e mbone nyô wo wôé, a ke Ramoth-Galaad.
- 2 Eyoñ w' aye kui wôé, jeñe' Jéhu mone Josaphat mone Nimschi wôé, ô nyin nda éte, a tindi nye a kôlô si zañe bobenyañ, a ke nye étun nda ya nda éte.
- 3 Wôna ô nyoñe' nde'e mbon, a sôé nye wô nlô, a jô na, Avale di nde Jehova a jô, na, Me wo'oya wo mbon ô bo njô bôte ya Israël. Wôna ô di'i mbé, a mate, te tebe.
- 4 Nalé ndôman éte, ndôman é mbe nkulu mejô éte, é nga ke Ramoth-Galaad.
- 5 Eyoñ a nga suan, a zu koé na, bivete ya nsamba mewosan bi to si ; ane a nga jô na, Me bili wo mbañete, A évet. Ane Jéhu a nga jô na, Mfa'a za ya bia bese ? Nye na, Mfa'a wôé, A évet.
- 6 Nde a nga kôlô si, a ke nyin nda éte ; ane a nga sôé nye mbon nlô, a jô nye na, Avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô, na, Me wo'oya wo mbon ô bo njô bôte ya bôte be Jehova, be ne na, Israël.
- 7 W'aye wôé nda bôt Achab éso wôé, nde te m'aye kune metyi bebo bisaé bam bekulu mejô, a metyi bebo bisaé be Jehova bese, mo me Jézabel.
- 8 Amu nda bôt Achab ése j'aye jañ ; a m'aye tyi'i mona fam ase ya be Achab, a nyô a ne ndiban a nyô a ne atan mfa'a ya Israël.
- 9 A m'aye bo nda bôt Achab aval ane nda bôte Jéroboam mone Nebath, a aval ane nda bôte Baecha mon Achija.
- 10 Bemvu b'aye di Jézabel mfa' éfuse si ya Jizreel, a ba b'aye jame nye soñ b'aye bo momo. Ane a nga dii mbé, a mate.
- 11 Eyoñ éte Jéhu a nga kui mfa'a bebo bisaé be ésa wé be nga to : ane môte éziñ a nga jô nye na, Ye mam mese me ne mvo'é ? amu jé nso' étyi ate a te zu be wo ? Ane a nga jô be na, Mi ayeme môte ate a mam a te kobô.

- 12 Be na, Minal ; kate'e bia éyoñe ji. Nde a nga jô na, A te kobô me avale di a avale di, a jô na, Avale di nde Jehova a jô, na, Me wo'oya wo mbon ô bo njô bôte ya Israël.
- 13 Eto éte mô't ase a nga bo avôle ya nyoñ ngômesane jé, a futi nye je si mfa'a ya ôbete yôp, a loñe toñ, a jô na, Jéhu a nto njô bôt.
- 14 Nalé ate Jéhu mone Josaphat mone Nimschi a nga bôndé fe'e ya sengane Joram. (Eyoñ éte Joram a nga to a ba'ale'e Ramoth-Galaad, ba be bôte bese ya Israël, amu Hazaël njô bôte ya Syrie ;
- 15 ve Joram njô bôte a nga bulan a ke saébane Jizreel meveñ Besyrien be nga ba'a nye, éyoñ a nga wosane Hazaël njô bôte ya Syrie). Ane Jéhu a nga jô na, Nge minlem mienan mi abuni ana, wôna te yebane na mô't a tup a kôlô nlam, a ke kate foé Jizreel.
- 16 Nalé Jéhu a nga wulu wagon ya bita yôp, a ke Jizreel ; amu Joram a bô wôé. Achazia njô bôte ya Juda a maneya fe sis, a zu yene Joram.
- 17 Mô't a mombô a nga tele ôzomezom nda yôp Jizreel, ane a nga yen nsamba Jéhu éyoñ a nga zu, a jô na, Me lô nsamba bôt. Ane Joram a nga jô na, Nyoñe' mô't a wulu ékabela yôp, a lôme nye a ke tôbane be, a jô'ô na, Ye mvo'é é ne ?
- 18 Ajô te mô'te wua a nga ke ékabela yôp a ke tôbane nye, a jô na, Njô bôt a jô na, Ye mvo'é é ne ? Ane Jéhu a nga jô na, Mia mvo'é mi ne za ajôô ? kôñela'an, ô tôñe me mvus. Ane mô't a mombô a nga kat, a jô na, Nlôman ô kuiya be be, ve ô nji beta bulan.
- 19 Eyoñ éte a nga lôme mô'te baa a wulu ékabela yôp, nnye ate a nga kui be be, a jô na, Njô bôt a jô na, Ye mvo'é é ne ? Ane Jéhu a nga yalane na, Mia mvo'é mi ne za ajôô ? kôñelan'an, ô tôñe me mvus.
- 20 Ane mô't a mombô a nga kat, a jô na, A te fo'ô kui be be, a nji fe beta bulan : nalé fe nlitan a liti bikabela w'afunan nlitane Jéhu mone Nimschi ; amu a liti bie abé ya avô.
- 21 Ane Joram a nga jô na, Kômesa'an. Ane be nga kôme wagon wé ya bita. Nalé Joram njô bôte ya Israël ba Achazia njô bôte ya Juda be nga kui atan, mô't ase wangon wé ya bita yôp, ane be nga ke tôbane Jéhu, a koé nye éfuse si Naboth mô'te ya Jizreel.
- 22 A nga bo na, éyoñ Joram a nga yene Jéhu, a nga jô na, Ye mvo'é é ne, A Jéhu ? Ane a nga yalane na, Za mvo'é, nté ya bijabô bi nyua Jézabel a mam mé ya ñbwe bi to abui ana ?
- 23 Ane Joram a nga kôñelane mo mvus, a tup, a jô Achazia na, Njoñ ô kuiya, A Achazia.
- 24 Ane Jéhu a nga limeti élaé a ngule jé ése, a lume Joram ta'a meban ; nde akoñ e nga vam mfa'a ya nlem, nye ve suu nyô wagon ya bita été.
- 25 Eyoñ éte Jéhu a nga jô Bidkar évete jé na, Toké'é nye, a wua nye éfuse si ya afupe Naboth mô'te ya Jizreel ; amu simesa'ane na, mô's bia wo bi nga wulu bikabela yôp a tôñ Achab ésa wé, Jehova a nga beté nye mbe'e wu, na :
- 26 Me nga yene fo'ô metyi me Naboth angô'é, a metyi me bo be fam bé, nalé Jehova a jô ; a m'aye ya'ane wo éfuse si ji été, nalé Jehova a jô. Ajô te éyoñe ji toké'é nye, a wua nye éfuse si éte, aval ane ajô Jehova e nga to.
- 27 Ve éyoñ Achazia njô bôte ya Juda a nga yene jam ete, a nga tup zene ya nda afup. Ane Jéhu a nga tôñe nye, a jô na, Lumane fe nye wagon ya bita été : ane be nga lume nye mfa'a ya abeté ya Gur, nde e ne bebe Jibleam. Ane a nga tup a ke Meguiddo, a wu wôé.
- 28 Ane bebo bisaé bé be nga be'e nye wagon ya bita été, a ke Jérusalem, a jame nye soñe jé vôm beésa bé be nga jambe nalme David.
- 29 Mbu awôm a wua Joram mon Achab a nga jôô, ñwô Achazia a nga taté jôô Juda.

- 30 Eyoñ Jéhu a nga kui Jizreel, Jézabel a nga wô'ôtane jam ete ; nde a nga dupe mis, a jaé jôm nlô, a fombô atan mfa'a ya mon mbé.
- 31 Eyoñ Jéhu a nga nyin mbé akak, a nga jô na, Ye mvo'é é ne, wo Zimri, ñwôé éso ?
- 32 Ane Jéhu a nga bete asu yôp mfa'a ya mon mbé, a jô na, Za a ne ngame jam ? za ? Nde mia'a mibaé nge mila mi nga fombô atan vôm a nga to.
- 33 Ane a nga jô na, Wu'ane nye si. Nalé be nga wua minga ate si ; a ne metyi mé mevo'o me nga miasan akak, a bikabela yôp : ane a nga tibi nye mebo si.
- 34 Eyoñ a nga mane nyin nda, a nga di a nyu ; ane a nga jô na, Kela fombane minga biyo'é ate, a jame nye soñ ; amu a ne ngon jô bôt.
- 35 Ane be nga ke jame nye soñ ; ve be nji fe beta koé jôm be nye, ve ékôkoé nlô, a mebo, a bikôpe ya mo été.
- 36 Ajô te be nga bulan mvus, a kate nye foé. Nye na, Ajô Jehova le, nde a nga kobô a mbo ésaé wé Elie mone Thischbite, a jô na, Bemvu b' aye di minsône mi Jézabel éfuse si ya Jizreel ;
- 37 a mbime Jézabel w'aye bo ane mebi afup été mfa' éfuse si ya Jizreel, nde te b'aye bo te jô na, Jézabel nyô.

- 10 1 Achab a nga bili bo be fam mewôme zañbwa Samarie. Ane Jéhu a nga tili bekalate, a lôme be Samarie be bivete ya Jizreel, bi ne na bemvendé, a be ba be nga yale bo be fam be Achab, a jô na,
- 2 Eyoñe ji ane kalate nyô a kui be mia, vôm bo be fam be éso wônan be ne be mia, a mi bili fe bewagon ya bita a bikabela, nalé fe nlam ô ne nlôñan ôlem, a mengômesane bityé ;
- 3 wôna jeñane mona fam a dañ mvaé, a nyô a dañe yian mfa'a ya bo be fam be éso wônan, a télé nye éto njôô ya ésa wé, mi wosa'ane fe ajô nda bôt éso wônan.
- 4 Ve be nga dañe ko woñ, a jô na, Tama yenan, bejô bôte bete bebaé be nji tebe asu dé : bia bi aye viane tebe aya ?
- 5 Nde nyô a nga to njôô ya bôte ya nda njô bôt, a nyô a nga to njôô ya nlam, a fulane fe bemvendé, a ba be nga yale bone bete, be nga lôme tyiñ be Jéhu na, Bi ne bebo bisaé bôté, bi aye bo mam mese w'aye jô bia ; bi aye ke télé mônt njô bôt : bo'o jam e ne mvaé mise môé.
- 6 Eyoñ éte a nga tili be kalate atili baa, a jô na, Nge mi ne ngame jam, a nge mi aye vô'ôlô tyiñe jam, wôna nyoñane minlô mi bôte bete, bo be fam be éso wônan, mi zu be ma Jizreel akiti ava. Bo be fam be njô bôt be mbe bôte mewôme zañbwa, be nga to be biwôlô bi bôte ya nlam, mbie bi nga yale be.
- 7 A nga bo na, éyoñ kalate a nga kui be be, ane be nga nyoñe bo be fam be njô bôt, a wôé be, tañe bôte mewôme zañbwa, a futi minlô miap minkoé, a lôme nye mie Jizreel.
- 8 Ane nlôman éziñ ô nga so, a kate nye na, Be sooya minlô mi bo be fam be njô bôt. Nye na, Bô'ane mie mevisé mebaé anyi mbé ya akak akekui mam me tyé.
- 9 A nga bo na, mam me tyé, a nga kui atan, a tebe, a jô bôte bese na, Mi ne zôsô : tama yenan, me nga sengan ésa wom, a wôé nye ; ve za a nga wôé bana bese ?
- 10 Yeman éyoñe ji na, te ke éfia ya njôane Jehova j'aye ku si, ñwô Jehova a nga kobô mfa'a ya nda bôt Achab : amu Jehova a boya jam a nga kobô a mbo ésaé wé Elie.
- 11 Nalé ate Jéhu a nga wôé ba bese ya nda bôt Achab be nga lí'i Jizreel, a biwôlô bi bôte bié bise, a bemvôé bé ba be be be nga dañe yemban, a beprêtre bé, akekui a nga bo te fe lí'i nye jôm.

- 12 Ane a nga kôlô si a kôlô, a ke Samarie. Eyoñ a nga to nda beba'ale mintômba zen, vôm be nga bo be tyi'i mintômba mevu,
- 13 Jéhu a nga tôbane bobenyañe be Achazia njô bôte ya Juda, a jô na, Mi ne beza ? Ane be nga yalane na, Bi ne bobenyañe be Achazia : bi asis a ke batane bone be njô bôt, a bone be nga njô bôt.
- 14 Ane a nga jô na, Biane be, te wôé. Ane be nga bi be bevevee, a wôé be ébé ya nda be nga bo be tyi' mintômba mevu, befam mwôm menyin a bebaé; mfa'a wope fe a nji ki li' môte ya été
- 15 Eyoñ a nga kôlô vôm ate, a nga tôbane Jonadab mone Récab a za'a tôbane nye ; ane a nga batane nye, a jô nye na, Ye nleme wôé ô ne mvo'é, aval ane nleme wom ô ne mfa'a ya nleme wôé ? Jonadab a nga yalane na, O ne nalé. Nge ô ne nalé, same'e me wo wôé. A nga same nye wo ; ane a nga nyoñe nye vôm a nga to wagon ya bita yôp.
- 16 Ane a nga jô na, Za'a bia wo bi ke, ô yen ane m'atindi mame ya Jehova ngu. Nalé be nga tindi nye a wulu wagon wé ya bita yôp.
- 17 Eyoñ a nga kui Samarie, a nga wôé ba bese ya be Achab be nga li'i Samarie, akekui a nga mane jiane nye, aval ane ajô Jehova e nga to, nde a nga kobô Élie.
- 18 Ane Jéhu a nga sulane bôte bese vôme wua, a jô be na, Achab a nga bo Baal ôyôm ésaé ; ve Jéhu a ye bo nye abui ésaé.
- 19 Ajô te lo'ene me bekulu mejô bese ya Baal éyoñe ji, a ba bese b'akañe nye, a beprêtre bé bese ; mô't te jemban : amu me bili beta ntyi'ane biôm m'aye tyi'i bie Baal ; bôte bese mô't a ye jemban, a ye bo te nyiñ. Ve Jéhu a nga bo jam ete a fek, a to nleme na, a ye jiane bekañe Baal.
- 20 Ane Jéhu a nga jô na, Kömane nya ésulane mfa'a ya Baal. Ane be nga kate foé ya été.
- 21 Ane Jéhu a nga lôme bôt be ke Israël ase : a bekañe Baal bese be nga so, ajô te mô't a nji fe li'i, a to te zu. Ane be nga nyin nda Baal ; a nda Baal é nga jaé ne lut ataté aku'u da akui di vok.
- 22 Ane a nga jô nyô a nga bo a ba'ale'e biôme ya nda na, Kuli'i mengômesan mfa'a ya bekañe Baal bese. Nde a nga kuli be mengômesan.
- 23 Ane Jéhu ba Jonadab mone Récab be nga nyin nda Baal ; ane a nga jô bekañe Baal na, Jeñan, a yene na, te ke môte ya bebo bisaé be Jehova a ye bo be mia va, ve bekañe Baal étam.
- 24 Nalé be nga nyin a ke tyi'i betit a mimvean b'adi'i nduan. Eyoñ éte Jéhu a maneya telé bôte mewôm mwom atan, ajô na, Nge mô't éziñe ya bôt m'aye ve mo menan a ye tup, nyô a suu mô't ate, nnye ate ényiñe jé j'aye butan ényiñe mô't ate.
- 25 A nga bo na, amane a nga mane tyi'i mimvean b'adi'i nduan, Jéhu a nga jô beba'ale njô bôt ba be bivete na, Nyi'an nda, mi wôé be ; te yebane na, mô't akui atan. Ane be nga wôé be a meyo me nkpwaté mekôn ; beba'ale njô bôt ba be bivet be nga wua be atan, a ke fe nlam nda Baal
- 26 Nde be nga zu mekôn me nga to nda Baal atan, a di'i me nduan.
- 27 Ane be nga tyam akône Baal, a tyame fe nda Baal, a bo je nda éduk, azukui môse wu.
- 28 Nalé ate Jéhu a nga jiane Baal Israël été.
- 29 Ve jame da, Jéhu a nji li'i ntôñan mam abé ya Jéroboam mone Nebath, mme mete a nga dutu Israël bo bo abé, me ne na, bone binyaka ya or be nga to Béthel, a be nga to Dan.
- 30 Ane Jehova a nga jô Jéhu na, Amu ô boya mvaé vôm ô nga bo mam me ne zôsô mise mam, a ô maneya fe bo nda bôt Achab aval ese ane e nga to me nlem, wôna bo be fam bôé ya ôwuabañ b'aye tabe éto njô ya Israël.

- 31 Ve Jéhu a nji ke ba'ale na, a wulu metiñe me Jehova, Zambe ya Israël, été, a nleme wé ôse : a nji li'i mam abé ya Jéroboam, mme mete a nga dutu Israël be bo abé.
- 32 Melu mete Jehova a nga taté tyi' Israël : ane Hazaël a nga bôé be mfa'a minné mise ya Israël ;
- 33 ataté Jourdain a ke mfa'a jôp d'atôô, si se ya Galaad, Begadite, a Berubénite, a Bemanassite, ataté Aroër, nnye a ne mfôm mbi'ili ya Arnon, a ne na, Galaad a Basan.
- 34 Mimboane mivo'o Jéhu a nga bo, a mam mese a nga bo, a ngule jé ése, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël ?
- 35 Ane Jéhu a nga bômbô vôm beésa bé be bô ; a be nga jame nye soñ Samarie. Ane Joachaz mone wé a nga jôô éto jé.
- 36 Melu Jéhu a nga jôô Israël Samarie me mbe mimbu mewôm mebaé a mwom.

- 11** 1 Eyoñ Athalie nyia Achaz a nga yene na, mone wé a wuya, a nga kôlô si a jian mvoñe bôt njô bôt ése.
- 2 Ve Joschéba, ngone Joram njô bôt, kal Achazia, a nga nyoñe Joas mon Achazia, a wupe nye nsamba ya bo be fam be njô bôt be nga wôéban été, ba minga a nga bo a ba'ale nye, a futi be étun nda binoñ ; be nga solé nye Athalie, ajô te a nga bo te wôé nye ;
- 3 ane ba nye be nga to nsolan nda Jehova été mimbu misaman. Ane Athalie a nga jôô bôt si éte.
- 4 Mbu zañbwale, Jehojada a nga lôme bôt be ke nyoñe bivete mintete ya Becarite a bi ya beba'ale njô bôt, a zu bie vôm a nga to nda Jehova été ; ba be bie be nga bo atiñ, ane a nga tindi fe bie bi kan ngana nda Jehova été, a liti bie mon njô bôt.
- 5 Ane a nga tiñeti bie na, Jam mi aye bo nde di : mengap mela ya be mia, ngape jia j'aye so môse sabbat, nje j'aye bo benonô ya nda njô bôt ;
- 6 a ngape jia j'aye tebe mbé Sur ; a ngape jia mfa'a ya mbé nje j'aye tebe beba'ale njô bôt mvus : nalé ate mi aye nonô nda, a bo bedipe zen.
- 7 Wôna minsamba mibaé ya be mia, mi mi akôlô môse sabbat, mi aye nonô nda Jehova a bôman njô bôt.
- 8 Mi aye bôman njô bôt ne kpwok ! môt ase a biôm mewosan mo mé ; a môt a ye tulane minnoñ été, be wôé' nye : mi tabe'e be njô bôt éyoñ a ye kui atan, a éyoñ a ye nyin été.
- 9 Ane bivete ya mintet bi nga bo mam mese aval ane Jehojada prêtre a nga tiñeti ; môt ase ya été a nga nyoñe bôte bé, ba be nga ye nyin môse sabbat, a ba be nga ye kôlô môse sabbat, a zu be Jehojada prêtre.
- 10 Ane prêtre a nga ve bivete ya mintete bite mekoñ a biben bi nga to bi ya David njô bôt, bi mbe nda Jehova été.
- 11 Ane nsamba beba'ale ô nga tebe ô bôma'an njô bôt, môt ase a biôm mewosan mo mé, ataté mfa'a nda ya mbo nnôm akui mfa'a nda ya mbo nga, mfôm autel a nda.
- 12 Eyoñ éte a nga kuli mon njô bôt, a jalé nye couronne nlô, a ve fe nye kalate metiñ ; nalé be nga télé nye njô bôt, a wo'o nye mbon ; ane be nga kute mefas, a jô na, Enyiñ njô bôt é bo' ayap.
- 13 Eyoñ Athalie a nga wô'ô zô'é ya nsamba beba'ale a bôt, a nga ke vôm bôt be nga to nda Jehova été :
- 14 ane a nga fombô, a yene na, njô bôt a ntele fefel akôn, aval ane be nga bo be bo'ok, bivet a metoñ bi tele fe fefel njô bôt ; a bôte bese ya si éte be nga vak, a loñe metoñ. Eyoñ éte Athalie a nga nyape mengômesane mé, a yône na, Njoñ ! njoñ !

- 15 Ane Jehojada prêtre a nga kobô bivete ya mintet bi nga jôô nsamba mewosan, a jô bie na, Lôta'ane nye zañe minnoñ ; a mỗt a ye tôñe nye, wôékane nye a nkpwaté mekôn. Amu prêtre a nga jô na, Be bo'ô te wôé nye nda Jehova été.
- 16 Nalé be nga nete nye zen ; ane a nga lỗt zene bikabela bi nga bo bi kele' nda njô bôt : vôm ate be nga wôé nye.
- 17 Ane Jehojada a nga bo élat zañe Jehova a njô bôt ba be bôt, ane b'aye bo bôte ya Jehova ; a nga bo fe élat zañ njô bôt a bôt.
- 18 Ane bôte bese ya si éte be nga ke nda Baal, a tyame je ; be nga bôé beautel bé a bengunemelane bé bifus nya mbôane a wôé Matthan prêtre ya Baal asu beautel. Ane prêtre a nga télé bivet nda Jehova.
- 19 Ane a nga nyoñe bivete ya mintet, a Becarite, a beba'ale njô bôt, a bôte bese ya si éte ; ane be nga soo njô bôt nda Jehova, a sis, a ke zene ya mbé beba'ale njô bôt, a kui nda njô bôt. Ane a nga tabe éto njôô ya bejô bôt.
- 20 Nalé bôte bese ya si éte be nga vak, a nlam ô nga bo ne mieññ ! Be nga mane wôé Athalie a nkpwaté mekôn mfa'a ya nda njô bôt.
- 21 Joas a nga to mimbu zañbwa éyoñ a nga taté jôô.

- 12 1 Mbu zañbwale Jehu a nga jôô, énwô Joas a nga taté jôô ; ane a nga jôô bôt mimbu mewôm menyin Jérusalem : nyia wé a mbe jôé na Tsibja, minga ya Beer-Schéba.
- 2 Joas a nga bo mam me ne mvaé mise me Jehova melu mé mese ya Jehojada prêtre a nga bo a ye'ele'e nye.
- 3 Ve jame da, bito ya bikôndô'ô yôp bi nji vas ; bôt be nga ke ôsu a tyi'i biôm a di'i encens bito ya bikôndô'ô yôp.
- 4 Ane Joas a nga jô beprêtre na, Moné ase a so biôm bi ne étyi b'azu nye nda Jehova été, avale moné d'akalane mo me bôt, moné ya bôt avale be nga tupe mỗt ase tañ a ye ve, a moné ase nleme mỗt w'atindi nye na, a zu ve nda Jehova.
- 5 Beprêtre be tame nyoñe nye, mỗt ase be mỗt ba nye b'ayeman ; nalé b'aye kôme vôm nda é nga ndaman, vôm ase b'aye koé a nto abé.
- 6 Ve a nga bo na, mbu mewôm mebaé a lale Joas njô bôt a nga jôô, beprêtre be ngenan te kôm nda vôm é mbe abé.
- 7 Eyoñ éte Joas njô bôt a nga loene Jehojada prêtre, a fulane fe beprêtre bevok, a jô be na, Amu jé mi ne te kôm nda vôm é ne ndaman ? ajô te éyoñe ji te beta nyoñane moné be bôt mia be be mi ayeman, ve va'ane nye mfa'a ya kôm nda vôm é ne ndaman.
- 8 Ane bepêtre be nga kañese na, b'aye bo te beta nyoñe moné be bôt, nalé fe te kôm nda vôm é ne ndaman.
- 9 Ve Jehojada prêtre a nga nyoñ éwolo, a tupe je mon abé ébuta'a yôp, a télé je mfôm autel, mfa'a ya mbo nnôm éyoñ mỗt a nyin nda Jehova : a beprêtre be nga ba'ale mbé si be nga bo be futi'i moné ase bôt be nga zu nye nda Jehova été.
- 10 Nde e mbe na, éyoñ be nga yene na, moné a nto abui éwolo été, ntili bekalata njô bôt ba njô beprêtre be nga zu, a ka'a moné be nga koé nda Jehova été minkuta, a lañe nye.
- 11 Ane be nga ve moné be nga ve'e kop ate mo me bôt be nga bo ésaé, ba be nga ba'ale ésaé ya nda Jehova : mbe bete be nga ya'ane nye mintyetyeñ a belôñ be nga bo ésaé ya nda Jehova,
- 12 a belôñe mekok a beba mekok, a mfa'a ya nkusane bilé a mimbaane meko'ô ya kôm vôm nda Jehova é mbe ndaman, a mfa'a ya jôm ése be nga ya'an nkôman nda.

- 13 Ve bilaé bi argent nge mebase ya dim nduan, nge bikanda, nge metoñ, nge bisua bi or, nge bisua bi argent, bi nji boban mfa'a ya nda Jehova, a moné be nga zu nye nda Jehova ;
  - 14 amu nyôlé ate be nga ve bôt be nga bo ésaé, a kôme nye nda Jehova.
  - 15 Nalé fe na, be nji fase tañ be bôte bete, mbe be nga ve moné mo be va'a bôt be nga bo ésaé ; amu be nga bo mvo'é.
  - 16 Moné ya mimvean amu nkoban, a moné ya mimvean amu abé, be nji zu nye nda Jehova : a mbe jôm beprêtre.
  - 17 Eyoñ éte Hazaël njô bôte ya Syrie a nga bet, a ke wosane Gath, a nyoñe nye ; a Hazaël a nga télé asu ane a ye ke Jérusalem.
  - 18 Ane Joas njô bôt ya Juda a nga nyoñe biôm bise bi ne étyi, bi Josaphat, a Joram, a Achazia, beésa bé, bejô bôte ya Juda, be nga ve Zambe, a biôm bié bi ne étyi, a or ase a nga to mfa' akume ya nda Jehova, mfa'a ya nda njô bôt, a lôme bie Hazaël njô bôte ya Syrie : nde a nga kôlô Jérusalem.
  - 19 Mimboane mivo'o Joas a nga bo, a mam mese a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda ?
  - 20 Ane bebo bisaé bé be nga kôlô si, a bôndé fe'e mesengan, a wôé Joas nda ya Millo, zen j'alumbu Silla.
  - 21 Amu Jozacar mone Schimeath, ba Jozabad mone Schomer, bebo bisaé bé, be nga bibi nye, ane a nga wu ; ane be nga jame nye soñ vôm beésa bé be nga jambe nlame David ; a Amatsia mone wé a nga jôô éto jé.
- 
- 13 1 Mbu mewôm mebaé a lale Joas mon Achazia njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Joachaz mone Jéhu a nga taté jôô Israël Samarie, ane a nga jôô bôt mimbu awôm a zañbwa.
  - 2 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova, a tôñe mam abé ya Jéroboam mone Nebath, mme mete a nga dutu Israël be bo abé ; a nji kôlô me été.
  - 3 Ane Jehova a nga yaa Israël, ane a nga ve be mo me Hazaël njô bôte ya Syrie, a mo me Ben-Hadad mone Hazaël melu mese.
  - 4 Ane Joachaz a nga ye'elane Jehova, a Jehova a nga vô'ôlô nye ; amu a nga yen ékpwe'ele ya Israël, aval ane njô bôte ya Syrie a nga kpwe'ele be.
  - 5 (Ane Jehova a nga ve Israël môte ya nyii be, ajo te be nga kôlô mo Besyrien be nga jôô be ; a bone be Israël be nga beta tabe menda bindelé map aval ane be nga taté tabe.
  - 6 A kôsa bo nalé, be nji kôlô mam abé ya nda bôte Jéroboam été, mme mete a nga dutu Israël be bo abé, ve wulu été : Ashera fe a nga li'i Samarie.)
  - 7 Amu a nji li'i Joachaz jôm mfa'a ya bôt, ve bôte mewôm metan b'awulu bikabela yôp, a bewagon ya bita awôm, a bôt b'awulu si betoyini awôm ; amu njô bôte ya Syrie a nga jiane be, a bo be aval ane mbulu'u w'aso ntya'ane bidi.
  - 8 Mimboane mivo'o Joachaz a nga bo, a mam mese a nga bo, a ngule jé, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël ?
  - 9 Ane Joachaz a nga bômbô vôm beésa bé be bô ; ane be nga jame nye soñ Samarie : a Joas mone wé a nga jôô éto jé.
  - 10 Mbu mewôm mela a zañbwale Joas njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Joas mone Joachaz a nga taté jôô Israël Samarie, ane a nga jôô bôt mimbu awôm a misaman.
  - 11 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova ; a nji kôlô mam abé mese ya Jéroboam mone Nebath été, mme mete a nga dutu Israël be bo abé ; ve a nga wulu été.
  - 12 Mimboane mivo'o Joas a nga bo, a mam mese a nga bo, a ngule jé a nga wosane je

Amatsia njô bôte ya Juda, ye bi nji bo ntilane kalata minkañetane mam bejô bôte ya Israël ?

- 13 Ane Joas a nga bômbô vôm beésa bé be bô ; a Jéroboam a nga tabe éto njô jé : a Joas a nga jambane soñ Samarie vôm bejô bôte ya Israël be nga jambe.
- 14 Melu mete Élisée a koneya ôkon a nga wu vie : ane Joas njô bôte ya Israël a nga sise vôm a nga to, a yône nye yôp, a jô na, A tate wom, A tate wom, bewagon ya Israël a bewulu bikabela ya été :
- 15 Ane Élisée a nga jô nye na, Nyoñe' élaé a mekoñ ; nye ve nyoñ élaé a mekoñ.
- 16 Ane a nga jô njô bôte ya Israël na, Bii' élaé a wo wôé ; nye ve bi je a wo wé. Ane Élisée a nga beté mo mé mo me njô bôte yôp.
- 17 Ane a nga jô na, Di'i mon mbé mfa'a jôp d'atôô ; nye ve dii nye. Eyoñ éte Élisée a nga jô na, Wu'a ; nye ve wua. Ane a nga jô na, Akoñ ndañane Jehova le, akoñe ya ndañane Syrie, amu w'aye bôé Besyrien Aphek, akekui w'aye mane jiane be.
- 18 Ane a nga jô na, Nyoñe' mekoñ ; nye ve nyoñe me. Ane a nga jô njô bôte ya Israël na, Bibi'i si ; nye ve bibi mebibí mela, a jô'é.
- 19 Ane môte ya Zambe a nga yaa nye, a jô na, W'ate yiane bibi mebibí metan nge mesaman : éyoñ éte ô nga ye bôé Syrie akekui ô nga ye mane jiane nye ; ve éyoñe ji w'aye bôé Syrie ve biyoñe bila.
- 20 Ane Élisée a nga wu, ane be nga jame nye soñ. Melu ya atata'a mbu, minsamba mi ôbane ya Bemoabite mi nga bo mi kui' si été.
- 21 A nga bo na, éyoñ be nga to be jame'e mô, a teme na, be nga yen nsamba éziñ ; ane be nga wua mbim soñ Élisée : nde anambe mô ate a nga nambe bivese bi Élisée, a nga wômô, a tebe tetele mebo mé.
- 22 Hazaël njô bôte ya Syrie a nga kpwe'ele Israël melu mese Joachaz a nga to.
- 23 Ve Jehova a nga mvamane be, a ko be éngôngo, a semé be, amu élate jé a nga bo be Abraham, a Isaac, a Jacob, te ke kômbô jiane be, nge tame wua be fé vôm a nga to.
- 24 Ane Hazaël njô bôte ya Syrie a nga wu ; a Ben-Hadad mone wé a nga jô éto jé.
- 25 Ane Joas mone Joachaz a nga beta nyoñe mo me Ben-Hadad mone Hazaël minlam a nga nyoñe mo me Joachaz ésa wé bita. Joas a nga bôé nye biyoñe bila, a beta nyoñe minlame ya Israël.

- 14 1 Mbu baa Joas mone Joachaz njô bôte ya Israël a nga jô, ñwô Amatsia mone Joas njô bôt ya Juda a nga taté jô.
- 2 A nga to mimbu mewôm mebaé a mitan éyoñ a nga taté jô ; ane a nga jô bôt mimbu mewôm mebaé a ébu Jérusalem : nyia wé a mbe jô na Joaddan, minga ya Jérusalem.
- 3 A nga bo mam me ne mvaé mise me Jehova, ve sa aval ane David ésa wé : a nga bo aval ane mam mese Josas ésa wé a nga bo.
- 4 Ve jame da, bito ya bikôndô'ô yôp bi nji vas : bôt be nga ke ôsu a tyi'i biôm a di'i encens mfa'a bito ya bikôndô'ô yôp.
- 5 A nga bo na, éyoñ njôan ô nga yem ngu mo mé, a nga wôé bebo bisaé bé be nga wôé njô bôt ésa wé :
- 6 ve a nji wôé bone ya bewôé bôte bete ; aval ane e ne ntilane kalate metiñe me Moïse, aval ane Jehova a nga tiñeti, na, B'aye bo te wôé beésa amu étome bon, nalé fe b'aye bo te wôé bon amu étom beésa ; ve mô ase a ye wu amu abé dé émien.
- 7 Ane a nga wôé bôte ya Édom betoyini awôm Mbi'ili Nku, a nyoñe Séla bita, a yôlé nye jô na Joktheel, azukui môse wu.

- 8 Eyoñ éte Amatsia a nga lôm minlôman be Joas, mone Joachaz mone Jéhu, njô bôte ya Israël, a jô na, Za'a bi yenan mesu.
- 9 Ane Joas njô bôte ya Israël a nga lôm Amatsia njô bôte ya Juda tyiñe na, Ndôé é nga to Liban é nga lôme cèdre a nga to Liban tyiñe na, Va'a ngo jôé mone wom a luk : nde tit éziñ é nga to Liban é nga lôt, a tibi ndôé si.
- 10 O bôéya fo'ô Édom, a nleme wôé ô maneya bete wo yôp : wô'ô duma ya été, a tabe si ja dôé ; amu jé w'ayiane fubu éza mame ya ndamane womien, nde te w'aye' ku, womien, a fulane fe Juda nsamba wôé ?
- 11 Ve Amatsia a nga bene wôk. Nde Joas njô bôte ya Israël a nga bet ; ane ba Amatsia njô bôte ya Juda be nga yenane mesu Beth-Schémesch, nnye a ne nlame ya Juda.
- 12 Ane Juda a nga bôlan asu Israël ; môť ase ve tup a ke nda éndelé jé.
- 13 Ane Joas njô bôte ya Israël a nga bi Amatsia njô bôte ya Juda, mone Joas mon Achazia, Beth-Schémesch, a ke Jérusalem, a tyam aka'a ya Jérusalem ataté mbé Éphraïm akui mbé ya abuk, nté menyí'i me mo mintete minyin.
- 14 Ane a nga nyoñ or ase a argent ase, a bisua bise a nga koé nda Jehova, a mfa'a akume ya nda njô bôt, a nyoñe fe minkôm biban, a bulane Samarie.
- 15 Mimboane mivo'ô Joas a nga bo, a ngule jé, a avale mewosan a nga wosan Amatsia njô bôte ya Juda, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël?
- 16 Ane Joas a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ Samarie vôm bejô bôte ya Israël be nga jambe ; a Jéroboam mone wé a nga jôô éto jé.
- 17 Eyoñ éte Joas mone Joachaz njô bôte ya Israël a wuya, Amatsia mone Joas njô bôte ya Juda a nga beta tabe mimbu awôm a mitan.
- 18 Mimboane mivo' Amatsia a nga bo, ye mi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda?
- 19 Ane be nga bôndé fe'e ya sengane nye Jérusalem; nde a nga tup a ke Lakis: ve be nga lôme bôt be ke tône nye Lakis, a wôé nye wôé.
- 20 Ane be nga be'e nye bikabela yôp; nde a nga jambane soñ Jérusalem vôm beésa bé be nga jambe nlame David.
- 21 Ane bôte bese ya Juda be nga nyoñ Azaria, a nga to mimbu awôm a misaman, a télé nye njô bôt éjian Amatsia ésa wé.
- 22 Nye ate a nga lôñ Elath, a bulane je Juda, éyoñ éte njô bôt a bômbôya vôm beésa bé be bô.
- 23 Mbu awôm a tane Amatsia mone Joas njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Jéroboam mone Joas njô bôte ya Israël a nga taté jôô Samarie, ane a nga jôô bôt mimbu mewôm menyin a wua.
- 24 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova: a nji kôlô mam abé mese ya Jéroboam mone Nebath été, mme mete a nga dutu Israël be bo abé.
- 25 A nga beta télé nné ya Israël ataté anyine Hamath akui mañe me Araba, aval ane njôane Jehova, Zambe ya Israël, ô nga to, ñwô a nga kobô a mbo ésaé wé Jonas mon Amitthaï, nkulu mejô, a mbe môte ya Gath-Hépher.
- 26 Amu Jehova a nga yene na, ékpwe'ele ya Israël é nga dañ abé; amu môť a nji lí'i ndiban nge zesé, nalé fe mvolô ya volô Israël a nji bo.
- 27 Jehova a nji jô na a ye tyame jôé Israël mfa'a ya yôpe si ; ve a nga nyii be a wo ya Jéroboam mone Joas.
- 28 Mimboane mivo'ô Jéroboam a nga bo, a mam mese a nga bo, a ngule jé, aval ane a nga wosan, a aval ane a nga beta nyoñe Damas, a Hamath, nnye a mbe nlame ya Juda, be bo jôm Israël, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël ?
- 29 Ane Jéroboam a nga bômbô vôm beésa bé be bô, bejô bôte ya Israël ; a Zacharie mone wé a nga jôô éto jé.

- 15** 1 Mbu mewôm mebaé a zañbwale Jéroboam njô bôte ya Israël a nga jôô, ñwô Azaria mon Amatsia njô bôte ya Juda a nga taté jôô.
- 2 A nga to mimbu awôm a misaman éyoñ a nga taté jôô; ane a nga jôô bôt mimbu mewôm metan a mimbaé Jérusalem : nyia wé a mbe jôé na Jecolia, minga ya Jérusalem.
- 3 A nga bo mam me ne mvaé mise me Jehova, aval ane mam mese Amatsia ésa wé a nga bo.
- 4 Ve jame da bito ya bikôndôô yôp bi nji vas: bôt be nga ke ôsu a tyi'i biôm a di'i encens mfa'a bito ya bikôndôô yôp.
- 5 Ane Jehova a nga bibi njô bôt, ajô te a nga bo nzezam akekui môs a nga wu, a to nda étam. Ane Jotham mon jô bôt a nga to njôô ya bôte ya nda, a tyi'i bôte ya si éte mejô.
- 6 Mimboane mivo' Azaria a nga bo, a mam mese a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda?
- 7 Ane Azaria a nga bômbô vôm beésa bé be bo ; ane be nga jame nye soñ vôm beésa bé be nga jambe nname David : a Jotham mone wé a nga jôô éto jé.
- 8 Mbu mewôm mela a mwomô Azaria njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Zacharie mone Jéroboam a nga jôô Israël Samarie ngon ésaman.
- 9 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova, aval ane beésa bé be nga bo : a nji kôlô mam abé ya Jéroboam mone Nebath éte, mme mete a nga dutu Israël be bo abé.
- 10 Ane Schallum mone Jabesch a nga bôndé fe'e ya sengane nye, a bibi nye bôt be to, a wôé nye, a jôô éto jé.
- 11 Mimboane mivo'o Zacharie a nga bo, mi lô, mi ne ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël.
- 12 Ajô Jehova a nga kobô de Jéhu na, Bo be fam bôé akekui ôwuabañ b'aye tabe éto njôô ya Israël, nde le. Nalé ate e nga boban.
- 13 Schallum mone Jabesch a nga taté jôô mbu mewôm mela a ébulu Ozias njô bôte ya Juda a nga jôô; ane a nga jôô bôt nté ngone jia Samarie.
- 14 Ane Menahem mone Gadi a nga kôlô Thirtsa, a ke Samarie, a bibi Schallum mone Jabesch Samarie, a wôé nye, a jôô éto jé.
- 15 Mimboane mivo'o Schallum a nga bo, a mbôndane fe'e ya sengan a nga bôndé, mi lô, bi ne ntilane kalata nkañetane mam bejô bôt ya Israël.
- 16 Eyoñ éte Menahem a nba bôé Thiphsach, a bôte bese be nga to éte, a biwome ya éte, ataté Thirtsa : a nga bôé nye, amu be nji dii nye mbé ; ane a nga tupe mimbubum mi binga mise mi nga to éte mebum.
- 17 Mbu mewôm mela a ébulu Azaria njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Menahem mone Gadi a nga taté jôô Israël, ane a nga jôô bôt mimbu awôm Samarie.
- 18 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova: melu mese a nga to a nji kôlô mam abé ya Jéroboam mone Nebath éte, mme mete a nga dutu Israël be bo abé.
- 19 Ane Pul njô bôte ya Assyrie a nga zu wosane si éte; ane Menahem a nga ve Pul betalent be argent toyini wua, nde te wo wé w'aye volô nye a yemete njôan mo mé.
- 20 Menahem a nga limeti moné ate be Israël, be biwôlô minkukum mise, mô ase a va'a besicle be argent mewôm metan, a ye ve nye njô bôte ya Assyrie. Nalé ate njô bôte ya Assyrie a nga bulan mvus, te fe beta taba wôé mfa'a ya si éte.
- 21 Mimboane mivo'o Menahem a nga bo, a mam mese a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël?
- 22 Ane Menahem a nga bômbô vôm beésa bé be bô; a Pekachia mone wé a nga jôô éto jé.
- 23 Mbu mewôm metane Azaria njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Pekachia mone Menahem a nga taté jôô Israël Samarie, ane a nga jôô bôt mimbu mibaé.

- 24 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova: a nji kôlô mam abé ya Jéroboam mone Nebath été, mme mete a nga dutu Israël be bo abé.
- 25 Ane Pékach mone Remalia, évete bezimbi jé, a nga bôndé fe'e ya sengane nye, a wôé nye Samarie, mfa'a ya ôlem nda njô bôt, ba be Argob a Arié; ba be bôte ya Begalaadite mewôm metan be nga to : ane a nga wôé nye, a jôô éto jé.
- 26 Mimboane mivo'o Pekachia a nga bo, a mam mese a nga bo, mi lô, bi ne ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël.
- 27 Mbu mewôm metan a baa Azaria njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Pékach mone Remalia a nga taté jôô Israël Samarie, ane a nga jôô bôt mimbu mewôm mebaé.
- 28 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova: a nji kôlô mam abé ya Jéroboam mone Nebath été, mme mete a nga dutu Israël be bo abé.
- 29 Melu Pékach njô bôte ya Israël a nga to, Tiglath-Piléser njô bôte ya Assyrie a nga zu, a nyoñ Ijjon, a Abel-Beth-Maaca, a Janoach, a Kédesch, a Hatsor, a Galaad, a Galilée, si se ya Nephthali ; ane a nga ke be minkôm Assyrie.
- 30 Ane Osée mone Éla a nga bôndé fe'e ya sengane Pékach mone Remalia, ane a nga bibi nye, a wôé nye, a jôô éto jé, mbu mewôm mebaa Jotham mon Ozias a nga jôô.
- 31 Mimboane mivo'o Pékach a nga bo, a mam mese a nga bo, mi lô, bi ne ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël.
- 32 Mbu baa Pékach mone Remalia njô bôte ya Israël a nga jôô, ñwô Jotham mon Ozias njô bôte ya Juda a nga taté jôô.
- 33 A nga to mimbu mewôm mebaé a mitan éyoñ a nga taté jô ; ane a nga jôô bôt mimbu awôm a misaman Jérusalem : nyia wé a mbe jôé na Jeruscha ngone Tsadok.
- 34 A nga bo mam me ne mvaé mise me Jehova ; a nga bo aval ane mam mese Ozias ésa wé a nga bo.
- 35 Ve jame da bito ya bikôndôô yôp bi nji vas: bôt be nga ke ôsu a tyi'i biôm a di'i encens mfa'a bito ya bikôndôô yôp. Nnye ate a nga lôñ mbé ya akôé nda Jehova.
- 36 Mimboane mivo'o Jotham a nga bo, a mam mese a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda ?
- 37 Melu mete Jehova a nga taté lôme Retsin njô bôte ya Syrie, a Pékach mone Remalia, be wosa'ane Juda.
- 38 Ane Jotham a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ vôm beésa bé be nga jambe nlame David ésa wé : a Achaz mone wé a nga jôô éto jé.
- 16** 1 Mbu awôm a zañbwale Pékach mone Remalia a nga jôô, ñwô Achaz mone Jotham njô bôte ya Juda a nga taté jôô.
- 2 Achaz a nga to mimbu mewôm mebaé éyoñ a nga taté jôô ; ane a nga jôô bôt mimbu awôm a misaman Jérusalem : a nji bo mam me ne mvaé mise me Jehova Zambe wé, aval ane David ésa wé.
- 3 Ve a nga wulu zene bejô bôte ya Israël, ya, a nga lôtô mona fame wé nduan été, aval ane mbia mimboane ya meyoñ, mme Jehova a nga vaa asu bone be Israël.
- 4 A nga tyi'i biôm a di'i encens mfa'a bito ya bikôndôô yôp, a minkôle yôp, a élé ése é ne nyumi si.
- 5 Eyoñ éte Retsin njô bôte ya Syrie ba Pékach mone Remalia njô bôte ya Israël be nga zu kui Jérusalem bita : ane be nga dili Achaz a bita, ve te ke bo ngule ya dañe nye.

- 6 Melu mete Retsin njô bôte ya Syrie a nga beta nyoñ Éloth é bo jôme ya Syrie, a titane Bejuif Éloth ; ane Besyrien be nga zu Éloth, a tabe été, azukui môse wu.
  - 7 Nalé Achaz a nga lôm minlôman be Tiglath-Piléser njô bôte ya Assyrie, a jô na, Me ne mbo ésaé wôé a mone wôé : za'ak, ô nyii me mo me njô bôte ya Syrie, a mo me njô bôte ya Israël, mbe b'akôlô si a wosane ma.
  - 8 Nde Achaz a nga nyoñ argent a or bi nga to nda Jehova, a mfa' akume ya nda njô bôt, a lôme bie be ke ve njô bôte ya Assyrie akap.
  - 9 Ane njô bôte ya Assyrie a nga vô'ôlô nye ; nalé njô bôte ya Assyrie a nga ke wosane Damas, a nyoñe nye, a ke bôte ya été minkôm mfa'a ya Kir, a wôé Retsin.
  - 10 Ane Achaz njô bôt a nga ke Damas a ke tôbane Tiglath-Piléser njô bôte ya Assyrie, ane a nga yen autel a nga to Damas ; nde Achaz njô bôt a nga lôm Urie prêtre éfunane ya autel ate, a éve'ela'a ya été, aval ane mboan ôse ya été ô nga tô.
  - 11 Ane Urie prêtre a nga lôñ autel : aval ese ane Achaz njô bôt a nga lôm mfa'a ya Damas, aval ete Urie prêtre a nga bo nye a yange Achaz njô bôt a so Damas.
  - 12 Eyoñ njô bôt a soya Damas, njô bôt a nga yen autel ate: ane njô bôt a nga ke autel ate bébé, a tyi'i biôm été.
  - 13 Nalé a nga di'i mveane wé b'adi'i nduan a mvean avute wé, a sôé mveane wé ya binyunyui, a miam metyi ya mimveane mié ya bo mvo'é, autel ate yôp.
  - 14 Ane a nga soo autel mvot a nga to asu Jehova vôm a nga to ésu nda, zañ autel wé a nda Jehova, a télé nye autel wé mfa'a ya nord.
  - 15 Ane Achaz njô bôt a nga ve Urie prêtre atiñe na, Mfa'a ya beta autel, ô diki'i mveane ya mam me tyé b'adi'i nduan, a mvean avute ya mam me ngô'é, a mveane ya njô bôt b'adi'i nduan, a mvean avute wé, a fulane fe mveane ya bôte bese ya si nyô b'adi'i nduan, a mvean avute wop, a mimveane miape ya binyunyui ; ô miame'e fe metyi mese ya mvean b'adi'i nduan été, a metyi mese ya biôm b'atyik : ve autel mvot a ye bo jôm m'aye bo me sili'i mam été.
  - 16 Aval ese ane Achaz njô bôt a nga tiñeti, aval ete Urie prêtre a nga bo.
  - 17 Ane Achaz njô bôt a nga tyi'i mintyi'ane mefefele ya biteba'a bitune bitun, a vaa mie, a vaa fe ésôba'a été yôp, a vaa fe mañ mfa'a beyôm binyaka ya mvot be nga to me si, a télé me nseñe meko'o yôp.
  - 18 Zen é mbe mbutan andi be nga lôñ nda été mfa'a ya sabbat, a mbé ya njô bôt mfa'a ya atan, a nga kôñelane bie mfa'a ya nda Jehova, amu ajô njô bôte ya Assyrie.
  - 19 Mimboane mivo' Achaz a nga bo, ye mi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda?
  - 20 Ane Achaz a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ vôm beésa bé be nga jambe nlame David : a Ezéchias mone wé a nga jôô éto jé.
- 
- 17 1 Mbu awôm a baa Achaz njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Osée mon Éla a nga taté jôô Israël Samarie, ane a nga jôô bôt mimbu ébu.
  - 2 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova, ve sa aval ane bejô bôte ya Israël be nga to nye ôsu.
  - 3 Ane Salmanasar njô bôte ya Assyrie a nga zu wosane nye ; ane Osée a nga bo mbo ésaé wé, a bo a yaka'ane nye taxe.
  - 4 Ane njô bôte ya Assyrie a nga koé fe'e mesengan be Osée ; amu a nga mane lôm minlôman be So njô bôte ya Égypte, nalé fe te ke fe ya'an njô bôte ya Assyrie taxe, aval ane a nga bo a bo'o mimbu mise : ajô te njô bôte ya Assyrie a nga dipe nye nda mimbô' été, a ka'a nye mengata'a.

- 5 Eyoñ éte njô bôte ya Assyrie a nga zu lôte si éte ése, a bet mfa'a ya Samarie, a dili nye a bita mimbu mila.
- 6 Mbu ébulu Osée a nga jôô, ñwô njô bôte ya Assyrie a nga nyoñe Samarie, a ke Israël minkôm Assyrie, a toé be Chalach, a mfôme Chabor, nnye a ne ôsôé ya Gozan, a mfa'a ya minlam Bemède.
- 7 E nga bo nalé, amu bone be Israël be nga mane bo Jehova Zambe wop abé, nyô a nga soo be si ya Égypte vôm be nga to mo me Pharaon njô bôte ya Égypte, a ko bezambe befe woñ,
- 8 a wulu memvinda ya meyoñe mete été, mme Jehova a nga titan asu bone be Israël, a ma ya bejô bôte ya Israël be nga bo.
- 9 Ane bone be Israël be nga bo mam asoé, mme mete me nji bo zôsô be Jehova Zambe wop : nde be nga lôñe bebien bito ya bikôndô'ô yôp minlam miap mise, ataté ôzomezom nda ya benonô nlam akui nlam ô ne nlôñan ôlem :
- 10 be nga télé fe mekôn a Beashera abôbôn nkôl ôse ô ne ôyape yôp, a élé ése é ne nyumi si ;
- 11 vôm ate be nga bo be diki'i encens mfa'a bito bise ya bikôndô'ô yôp, avale fe ane meyoñ Jehova a nga vaa asu dap me nga bo ; a be nga bo mbia be mame ya soñe Jehova a yaa ;
- 12 a be nga bo bengunemelan bisaé, mbe Jehova a nga jô be na, Te boane jam ete.
- 13 Ve Jehova a nga bo a kate' Israël, a Juda, a anyu ya nkulu mejô ase, a ñyene mam ase, na, Kôñela'an a kôlô mbia mezene menan, a ba'ale metiñe mam a memvinda mam, aval ese ane metiñ me nga tiñeti beéso benan me nga to, mme mete fe me nga lôme mia a bebo bisaé bam bekulu mejô.
- 14 A kôsa bo nalé, be nga bene wôk, ve bo ntip, aval ane ntipe ya beésa bap, mbe be nga bo te buni Jehova Zambe wop.
- 15 Be nga bene memvianda mé, a élat a nga bo a beésa bap, a minjôane mié a nga bo a kate'e be ; be nga tôñe mam me ne momo, bebien ve bo fe momo, a tôñe mame ya meyoñ me nga to be mbôma'ane, mme Jehova a nga tu'a tiñeti be na, b'aye bo te bo avale dap.
- 16 Be nga jô'é metiñe mese ya Jehova Zambe wop, a bo bengunemelan be nga nyeme nduan, bone binyaka bebaé, a bo fe Ashera, a kañ nsamba ôse ya yôp, a bo Baal ésaé.
- 17 Be nga lôtô fe bo be fam bap a bengone bap nduan été, a bo be bo'o mame ya bemvi'i a ngam, a kuane bebien be bo mam me ne abé mise me Jehovva, be soñe' nye a yaa.
- 18 Ajô te Jehova a nga dañe yaa Israël, a vaa be mise mé : jôm é nji li'i ve ayoñe Juda étam.
- 19 Nalé fe Juda a nji ba'ale metiñe me Jehova Zambe wop, ve wulu memvinda bôte ya Israël be nga bo été.
- 20 Ane Jehova a nga ben mvoñe bôt Israël ése, a ndeñele be, a ve be mo me bôt be nga sa be, akekui a nga mane vaa be mise mé.
- 21 Amu a nga nyap Israël mfa'a ya nda bôte David ; nde be nga télé Jéroboam mone Nebath njô bôt : a Jéroboam a nga titan Israël ntôñan be nga tôñe Jehova, a tindi be be bo abé.
- 22 Nde bone be Israël be nga wulu mam abé mese Jéroboam a nga bo été ; be nji ke kôlô me ;
- 23 akekui Jehova a nga vaa Israël mise mé, aval ane a nga kobô a bebo bisaé bé bese, bekulu mejô. Nalé be nga ke Israël Assysrie, be kôlô si jap, azukui môse wu.

- 24 Ane njô bôte ya Assyrie a nga soo bôt Babylone, a Cutha, a Avva, a Hamath a Sepharvaïm, a toé be minlame ya Samarie éjiane bone be Israël ; nde be nga bili Samarie, a tabe minlame ya été.
- 25 E mbe na, éyoñ be nga taté tabe valé, be nji ko Jehova woñ : ajô te Jehova a nga lôm beñbweñbwem vôm be nga to, mbe be nga wôé bevo’o ya été.
- 26 Jam ete be nga kobô njô bôte ya Assyrie na, Meyoñ ô nga vaa, a toé minlame ya Samarie, me nji yem atiñe zambe ya si éte : ajô te a maneya lôm beñbweñbwem vôm be to, mbe b’awôé be, amu be nji yem atiñe zambe ya si éte.
- 27 Eyoñ éte njô bôte ya Assyrie a nga ve atiñ, a jô na, Kelane môte wua ya beprêtre mi nga soo be vôm ate wôé ; be tame ke tabe valé, nnye ate a tame ye’ele be atiñe zambe ya si éte.
- 28 Nalé môte wua ya beprêtre be nga vaa Samarie a nga ke tabe Béthel, a ye’ele be ane b’ayiane ko Jehova woñ.
- 29 Ve jame da ayoñ ese e nga bo bezambe bap, a futi be menda bito ya bikôndô’ô yôp Besamaritain be nga bo, ayoñ ese mfa’a ya minlam miap vôm be nga to.
- 30 Bôte ya Babylone be nga bo Succoth-Benoth, a bôte ya Cuth be nga bo Nergal, a bôte ya Hamath be nga bo Aschima,
- 31 a bôte ya Avva be nga bo Nibchaz a Tharthak ; a bôte ya Sepharvaïm be nga di’i bone bap nduan be Adrammélec a Anammélec, bezambe ya Sepharvaïm.
- 32 Nalé be nga ko fe Jehova woñ, a telé beprêtre bito ya bikôndô’ô yôp mfa’a wop, be so’o be bebien, mbe be nga tyi’i be biôm menda bito ya bikôndô’ô yôp.
- 33 Be nga ko Jehova woñ, a bo fe bezambe bap bisaé, aval ane éyeme ya meyoñ vôm be nga vaa be é nga to.
- 34 B’atôñ nnôm éyem ôte azukui môse wu : be nji ko Jehova woñ, nalé fe be nji tôñe memvinda map, nge minjôane miap, nge tôñ atiñ nge melep Jehova a nga tiñeti bone be Jacob, mbe a nga yôlé na Israël ;
- 35 mbe Jehova a nga bo élat, a tu’a lepe be na, Te koane bezambe befe woñ, nge kumbu be be, nge bo be bisaé, nge tyi’i be biôm ;
- 36 ve mi ko Jehova woñ, nnye a nga soo mia si ya Égypte a beta ngu, a wo ô ne nsaman, a mi kumbu’u be nye, a tyi’i nye biôm ;
- 37 a memvinda a minjôan, a atiñ a melep, a nga tili ajô denan, mi aye ba’ale mboane ya été nnôm éto ; a mi aye bo te ko bezambe befe woñ :
- 38 nalé fe mi aye bo te vuan élat me nga bo a mia ; nalé fe mi aye bo te ko bezambe befe woñ :
- 39 ve mi ko Jehova Zambe wônane woñ; wôna a ye nyii mia mo besiñe benan bese.
- 40 Ve jame da be nji vô’ôlô, ve be nga tôñ nnôm éyeme wop.
- 41 Nalé ate meyoñe mete me nga ko Jehova woñ, a bo bengunemelane bap be ne minkpwelan bisaé; bone bape fe nalé, a bendaé, aval ane beésa bap be nga bo, aval ete b’abo azukui môse wu.

- 18**     **1** A nga bo na, mbu lale Osée mon Éla njô bôte ya Israël a nga jôô, ñwô Ézéchias mon Achaz njô bôte ya Juda a nga taté jôô.
- 2** A nga to mimbu mewôm mebaé a mitan éyoñ a nga taté jôô; ane a nga jôô bôt mimbu mewôme mebaé a ébu Jérusalem : nyia wé a mbe jôé na Abi ngone Zacharie.
- 3** A nga bo mam me ne mvaé mise me Jehova, aval ane mam mese David ésa wé a nga bo.
- 4** A nga vaa bito ya bikôndô’ô yôp, a bôé mekôn, a ba’é Beashera : a nga bu’u fe nyo mvot Moïse a nga bo tibune bitun ; amu bone be Israël be nga bo be diki’i je encens akekui melu mete ; ane a nga yôlé je jôé na, Nehuschtan.

- 5 A nga buni Jehova, Zambe ya Israël; ajô te bejô bôte bese ya Juda, môť a nji bo aval ane nye mvuse jé, nge be ba be nga to nye ôsu.
- 6 Amu a nga kabetane Jehova; a nji kôlô ntôñan a nga tône nye, ve ba'ale metiñe mé, mme Jehova a nga tiñeti Moïse.
- 7 Ane Jehova a nga tabe be nye ; vôm ase a nga ke, mam mé me nga ke ôsu : ane a nga kôlô si a ben njôan njô bôte ya Assyrie, te fe bo nye ésaé.
- 8 A nga bôté fe Bephilistin akui Gaza a biwome ya été, ataté ôzomezom nda ya benonô nlam, akui nlam ô ne nlôñane ôlem.
- 9 A nga bo na, mbu nyini Ézéchias njô bôt a nga jôô, ñwô ôte ô mbe mbu zañbwale Osée mon Éla njô bôte ya Israël a nga jôô, Salmanasar njô bôte ya Assyrie a nga zu wosane Samarie, a dili nye a bita.
- 10 Ane be nga nyoñe nye éyoñ mimbu mila mi nga man : mbu samane Ézéchias a nga jôô, ñwô ôte ô mbe mbu ébulu Osée njô bôte ya Israël a nga jôô, ñwô Samarie a nga nyoñeban.
- 11 Ane njô bôte ya Assyrie a nga ke Israël minkôm Assyrie, a toé be Chalach, a mfôme Chabor, nnye a ne ôsôé ya Gozan, a mfa'a ya minlam Bemède,
- 12 amu be nga bo te wô'ô tyiñe Jehova Zambe wop, ve tyam élate jé, mam mese Moïse mbo ésaé Jehova a nga tiñeti, a bene wô'ô je, nge bo je.
- 13 Mbu awôm a nyini Ézéchias njô bôt a nga jôô, ñwô Sanchérib njô bôte ya Assyrie a nga zu kui bita minlam mise ya Juda mi mbe nlôñan alem, a nyoñe mie.
- 14 Ane Ézéchias njô bôte ya Juda a nga lôm njô bôte ya Assyrie tyiñ mfa'a ya Lakis, na, Me kobeya ; tame kôlô be ma : m'aye jibi jam w'aye beté ma. Ane njô bôte ya Assyrie a nga tiñeti Ézéchias njô bôte ya Juda betalent be argent mintete mila a betalent be or mewôm mela.
- 15 Ane Ézéchias a nga ve nye argent ase a nga to nda Jehova, a mfa' akume ya nda njô bôt.
- 16 Eyoñ éte Ézéchias a nga kôé or mimbé ya temple Jehova, a mekôn Ézéchias njô bôte ya Juda a nga yañ, a ve nye njô bôte ya Assyrie.
- 17 Ane njô bôte ya Assyrie a nga lôme Tharthan a Rab-Saris a Rabschaké be kôlô Lakis be ke Jérusalem be Ézéchias njô bôte a beta nsamba mewosan. Nde be nga bet, a kui Jérusalem. Eyoñ be maneya suan, be nga zu tebe mfôme zene mendim ébata ya akôé, nje é ne mfaka ya nseñ mfubu biôm.
- 18 Eyoñ be nga loen njô bôt, Éliakim mone Hilkija, njôô ya bôte ya nda njô bôt, a nga ke vôm be nga to, ba Schebna ntili bekalate, a Joach mon Asaph mba'ale mintilane ya ayoñ.
- 19 Ane Rabschaké a nga jô be na, Katan Ézéchias na, Avale di nde beta njô bôt, njô bôte ya Assyrie a jô, na, Za aka'a mbunan w'atabe de mebune di ?
- 20 Wo w'ajô (ve mejô mete me ne ve zesé), na, Mbôndane fek a ngu mfa'a ya bita bi ne été. Eyoñe ji za w'atabe nye mebun, ane ô maneya kôlô si a ben njôane wom?
- 21 Tame yen éyoñe ji, w' atabe ntume ya ntusan nkaé wuna mebun, ô ne na Egypte ; ñwô ôte nge môť a ye'ebe wô, w'aye nyine wo wé été, a tupe wô : nalé Pharaon njô bôte ya Égypte a né, mfa'a ya ba bese b'atabe nye mebun.
- 22 Ve nge mi ajô me na, Bi atabe Jehova Zambe wongan mebun ; ke nnye ate le, nnye Ézéchias a maneya vaa bito bié ya bikôndô'ô yôp, a beutel bé, a maneya fe jô Juda a Jérusalem na, Mi aye kañ asu autel nyô Jérusalem ?
- 23 Ajô te éyoñe ji, m'aye'elane wo na, ô ve tate wom njô bôte ya Assyrie biban, wôna m'aye ve wo bikabela betoyini bebaé, nge mfa'a wôé ô ne bo ngule ya télé bewulu été yôp.
- 24 O ne ngule ya kôñelan asu évete jia ya bebo bisaé be tate wom b'adañe tyôtyoé aya, a tabe Égypte mebun mfa'a ya yen bewagon ya bita a bewulu bikabela yôp ?

- 25 Ye me soya éyoñe ji te Jehova, a zu wosane vôme nyô a jiane nye? Jehova nnye a nga jô me na, Kele' wosane si éte, a jiane je.
- 26 Eyoñ éte Éliakim mone Hilkija, a Schebna, a Joach, be nga jô Rabschaké na, M'aye'elane wo na, ô kobô bebo bisaé bôé a nkobô Araméen ; amu ñwô bi awôk : a te kobô bia a nkobô Bejuif, melo me bôt be to aka'a yôp.
- 27 Ve Rabschaké a nga jô be na, Ye ésa wom a lômeya me be éso wôé, a be womien, na, me kobô mejô ma ? ke a lômeya me be bôt be to aka'a yôp, be di mebi map, a nyu menyôlô'ô map a mia ?
- 28 Eyoñ éte fe Rabschaké a nga tebe, a bete tyiñe yôp nkobô Bejuif, a kobô na, Vô'ôlan'an ajô ya beta njô bôt, njô bôte ya Assyrie.
- 29 Avale di nde njô bôt a jô, na, Te me'etane na, Ézéchias a du'u mia ; amu a ye bo te ngule ya nyii mia mo mé :
- 30 nalé fe te me'etane na, Ézéchias a ve mia mebun be Jehova, a jô na, Jehova a ye fo'o nyii bia, a nlame wu w'aye bo te vebane mo me njô bôte ya Assyrie.
- 31 Te vô'ôlan Ézéchias : amu avale di nde njô bôte ya Assyrie a jô, na, Latan mvo'é be ma, a mi za'a be ma ; wôna mia mô't ase a ja'a ndi'i wé, a mô't ase a ja' élé figuier jé, a mia mô't ase a nya'a mendime ya anjeñe dé ;
- 32 akekui m'aye so a ke mia si j'afunane si jenan, si ya fôn a mfefé vin, a si ya fembé a mefupe mindik, a si ya bilé bi olivier a wôé, nde te mi aye nyiñ, a bo te wu : te vô'ôlan Ézéchias, éyoñ a dutu mia na, Jehova a ye nyii bia.
- 33 Ye zambe éziñe ya bezambe ya meyoñ a tameya nyii si jé mo me njô bôte ya Assyrie ?
- 34 Bezambe ya Hamath a Arpad be ne vé ? bezambe ya Sepharvaïm a Héna, a Ivva, be ne vé ? ye be nyiia Samarie mo mam ?
- 35 Bezambe bese ya mesi be ne beza, be nyiia si jap mo mam, ane Jehova a ne nyii Jérusalem mo mam ?
- 36 Ve bôt be nga to ne mieññ, te ke yalane nye éfia ; amu atiñ njô bôt e mbe na, Te yalane nye.
- 37 Eyoñ éte Éliakim mone Hilkija, a mbe njôô ya bôte ya nda njô bôt, a Schebna ntili bikalate, a Joach mon Asaph mba'ale mintilane ya ayoñ, be nga zu be Ézéchias a mengômesane minyaban minyaban, a kate nye mejô me Rabschaké.

- 19** 1 A nga bo na, éyoñ Ézéchias njô bôt a nga wô'ô nalé, a nga nyape mengômesane mé, a jaé nkuta nyô, a ke nyin nda Jehova.
- 2 Ane a nga lôm Éliakim, nnye a mbe njôô ya bôte ya nda njô bôt, a Schebna ntili bekalate, a bemvendé ya beprêtre, be be'e minkuta menyô, be Ésaïe nkulu mejô mon Amots.
- 3 Ane be nga jô nye na, Ézéchias a jô na, Môse wu ô ne môse ya njuk, a melep, a nkobô ya ébiasé ; amu bon be kuiya abialé, te ngule ya biaé be.
- 4 Ndô'ôtô Jehova Zambe wôé a ye wô'ô mejô me Rabschaké mese, nnye njô bôte ya Assyrie ésa wé a lômeya na, a biasé vevea Zambe, nalé a ye bam mejô Jehova Zambe wôé a maneya wôk : ajô te bete'e tyiñe jôé ya meye'elane yôp ajô mebuka'a me li'ya.
- 5 Nalé bebo bisaé be Ézéchias njô bôt be nga suane be Ésaïe.
- 6 Ane Ésaïe a nga jô be na, Mi aye jô éso wônane na, Avale di nde Jehova a jô, na, Te ko mejô w'ate wô'ô woñ, mme mete bebo bisaé be njô bôte ya Assyrie be biaséya ma.
- 7 Tame yen, m'aye ve nye aval nlem éziñ, nde a ye wô'ô mefoé, a bulane si jé ; nde fe m'aye bo na, a wu nkpwaté mekôn si jé.
- 8 Nalé Rabschaké a nga bulan, a ke koé njô bôte ya Assyrie a wosa'ane Libna ; amu a nga wô'ô na, a kôlôya Lakis.

- 9 Eyoñ a nga wô'ô be jô' ajô Tirhaka njô bôte ya Éthiopie na, Tame yen, a zuya wosane wo, ane a nga beta lôm minlôman be Ézéchias, a jô na,
- 10 Avale di nde mi aye kobô Ézéchias njô bôte ya Juda na, Te me'ete na, Zambe wôé w'atabe nye mebun, a du'u wo na, Jérusalem a ye ke vebane mo me njô bôte ya Assyrie.
- 11 Tame yen, ô wô'ôya mam bejô bôte ya Assyrie be maneya bo me si mese, vôm be maneya jiane me ne meñ! Ye wo w'aye viane nyiñ?
- 12 Ye bezambe ya meyoñ be nyiia me, mme mete betate bam be maneya jian, Gozan, a Charan, a Retseph, a bone be Éden be mbe Telassar?
- 13 Njô bôte ya Hamath a ne vé, a njô bôte ya Arpad, a njô bôt nlame ya Sepharvaïm, a Héna, a Ivva?
- 14 Ane Ézéchias a nga nyoñe kalate mo minlôman, a lañe nye; nde Ézéchias a nga bet a ke nda Jehova, a kui nye asu Jehova,
- 15 Ane Ézéchias a nga yé'elan asu Jehova, a jô na, A Jehova, Zambe ya Israël, nyô a to bechérubin yôp, wo, wo étam, ô ne Zambe ya meyoñe mese ya si nyô; wo ô nga té yôp a si.
- 16 Ke' alo dôé, A Jehova, a wôk; ku'i mise môé, A Jehova, a yen; a wô'ô mejô me Sanchérib, mme a lômeya môte nyô a biasé vevea Zambe.
- 17 A Jehova, nya ajôô fo'ô na, bejô bôte ya Assyrie be maneya ndamane meyoñ a mesi map,
- 18 a wua bezambe bap nduan; amu be nji bo bezambe, ve bisaé ya mo me bôt, bilé a mekok; ajô te be maneya jiane be.
- 19 Ajô te éyoñe ji, A Jehova Zambe wongan, m'aye'elane wo na, ô nyii bia mo mé, ndemben meyoñe mese ya si nyô m'aye yeme na, wo Jehova ô ne Zambe étam.
- 20 Eyoñ éte Ésaïe mon Amots a nga lôm Ézéchias tyiñe na, Avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô, na, Me wô'ôya wo vôm ô ye'elaneya me ajô Sanchérib njô bôte ya Assyrie.
- 21 Efiá Jehova a kobôya ajô dé é ne na: Endun ngone ya Sion é biaséya wo a dañe fe woé wo; ngone Jérusalem é maneya si'isi wo nlô.
- 22 Za ô nga biasé a kobô nye abé? ô maneya bete tyiñe jôé yôp, a bete fe mise môé yôp, a bo mebune be za? Be Nyô a ne Etyi ya Israël.
- 23 O biaséya Tate a minlômane miôé, a jô na, Me maneya bet akui mebôbône minkô, akui fe susu'a vôme ya Liban été, a jama bewagon ya bita bam; m'aye ba'é becèdre be ne ayap été, a mbamba bilé bi cyprès bi ne été; a m'aye nyine susu'a vôm a wô'ô bômbô, afane ya afupe dé d'awum bibuma.
- 24 Me maneya fak, me maneya fe nyu mevale mendim mefe, a m'aye velé asôé se ya Égypte a abo si ya abo dam.
- 25 Ye ô nji wô' ane me nga bo de ayape melu mvus, a kôme de biyoñe bitô? Éyoñe ji me boya jam ete na, wo w'aye tyam minlam mi ne nlôñan alem, a kôñelane mie mevis.
- 26 Ajô te bôt be nga to mie été be mbe ngule tyôtyoé, a be nga bo woñ a zametan; be nga to aval ane éjili'i ya afup, aval ane élo' é ne nyumi, avale fe ane éjili'i j'afaa mendile yôp, a fôn j'aviele éyoñ éte é ngenan te ke yôp.
- 27 Ve m'ayem ntaban w'atabe si, a meke môé, a mesoé, a ñyaan ô wô'ô yaa ma.
- 28 Amu ñyaan w'ayaa ma, amu fe mebune môé me kuiya melo mam, ajô te m'aye some wo ôkope viame jôé, a futi fe wo kanda jam biyaé, a m'aye bulane wo zen ô nga so.
- 29 Nyina j'aye bo wo ndem: mbu wu mi aye di jôm j'afaa ébumeli, a mbu baa jôm j'afaa été; wôna mbu lale ñwô mi béék, a kôan, a bé mefupe mindik, a di bibuma ya été.

- 30 A mebuka'a me nyiñeya mfa'a ya nda bôte Juda, m'aye beta soñelô mindi si, a wum bibuma yôp.
- 31 Amu mebuka'a m'aye kôlô Jérusalem, a ba b' anyiñ b'aye kôlô nkôle Sion: ntindane ya Jehova ñwô w'aye bo jam ete.
- 32 Ajô te avale di nde Jehova a jô ajô njô bôte ya Assyrie, na, A ye bo te kui nlame wu, nge wua akoñe ya élaé été, nalé fe a ye bo te tebe wô bébé a ében, nge bô'ô wô ékôndôk.
- 33 Zen a nga so, nje fe a ye bulan, nalé fe a ye bo te zu nlame wu, nalé Jehova a jô.
- 34 Amu m'aye kam nlame wu a nyii wô, amu ajô dam mamien, a amu ajô David mbo ésaé wom.
- 35 A nga bo na, alu te, ange Jehova a nga ke, a wôé bôt minkane Beassyrien betoyini ntet mewôm mwom a betan: éyoñ bôt be nga kune kôlô si mam me tyé, a zu koé na, bôte bete bese be nto mimbim.
- 36 nalé ate Sanchérib njô bôte ya Assyrie a nga kôlô, a bulan, a tabe Ninive.
- 37 A nga bo na, éyoñ a nga to a kañe' nda Nisroc zambe wé, ane Adrammélec ba Scharetser be nga wôé nye a nkpwaté mekôn: ane be nga tup a ke si ya Ararat. Ane Ésar-Haddon mone wé a nga jôô éto jé.

- 20** 1 Melu mete Ézéchias a nga kon nkonane ya wu. Ane Ésaïe nkulu mejô mon Amots a nga zu be nye, a jô nye na, Avale di nde Jehova a jô, na; Kôme' mame ya nda jôé; amu w'aye wu, te fe nyiñ.
- 2 Eyoñ éte a nga kôñelan asu mfa'a ya mfin, a ye'elane Jehova, a jô na,
- 3 A Jehova, m'aye'elane wo na, ô simesan éyoñe ji aval ane me wuluya asu dôé a benya mejôô a zôsôa nlem, me boya fe mam me ne mvaé mise môé. Ane Ézéchias a nga yi abui.
- 4 A nga bo na, te yen Ésaïe a za kui' ézezañ nlam, ajô Jehova e nga zu be nye na,
- 5 Bula'an, a kat Ézéchias évete ya bôte bame na, Avale di nde Jehova, Zambe ya David éso wôé, a jô, na, Me wô'ôya meye'elane môé, me yeneya fe mili'i môé: tame yen, m'aye saé wo; melu mebaé den w'aye bet a ke nda Jehova.
- 6 M'aye kô'ôlane melu môé tañe mimbu awôm a mitan; a m'aye nyii womien a nlame wu mo me njô bôte ya Assyrie; nalé fe m'aye kam nlame wu amu ajô dam mamien, a amu ajô David mbo ésaé wom.
- 7 Nde Ésaïe a nga jô na, Nyoñan éwôlé befigue. Nalé be nga nyoñe je, a beté je étye, ane a nga yet.
- 8 Ane Ézéchias a nga jô Ésaïe na, Jé j'aye bo ndeme na, Jehova a ye saé ma, a na, m'aye bet a ke nda Jehova môse lale?
- 9 Ane Ésaïe a nga jô na, Nyina j'aye bo wo ndem é so'o be Jehova na, Jehova a ye bo jam a maneya kobô: ye nsisiñ w'ayiane ke ôsu nté metele mebo awôm, ye bulan mvus nté metele mebo awôm?
- 10 Ézéchias a nga yalane na, E ne ôyôme jam na, nsisiñ w'alumbu nté metele mebo awôm: momo, ve nsisiñ ô tame bulan mvus nté metele mebo awôm.
- 11 Ane Ésaïe nkulu mejô a nga loene Jehova; nye ve bulan nsisiñ mvus nté metele mebo awôm, nté ôte ô maneya lumbu ôve'e mewolo ya Achaz été.
- 12 Melu mete Berodac-Baladan mone Baladan, njô bôte ya Babylone, a nga lôm Ézéchias bekalate a jôm a ve nye; amu a nga wô'ô na, Ézéchias a nga mane kon.
- 13 Ane Ézéchias a nga vô'ôlô bôte bete, a liti be nda ése ya bidima bi biôm bié, argent, a or, a bityita'a ya mbamba menyum, a mbon ô ne édima, a nda mengômesane mé ya bityé, a biôm bise bi nga to mfa'a ya akume dé: jôm é nji bo nda jé, nge mfa'a njôane wé ôse, Ézéchias a nga bo te liti be.

- 14 Eyoñ éte Ésaïe nkulu mejô a nga zu be Ézéchias njô bôt, a jô nye na, Bôte bete be nga jô aya? Be nga so fe vé a zu be wo? Ézéchias na, B'aso si é ne ôyap, mfa'a ya Babylone.
- 15 Ane a nga jô na, Za biôm be yeneya nda jôé? Ézéchias a nga yalane na, Be yeneya biôm bise bi ne nda jam: jôm é nji bo mfa'a ya akume dam, me nga bo te liti be.
- 16 Ane Ésaïe a nga jô Ézéchias na, Tame wô' ajô Jehova.
- 17 Tame yen, melu m'azu, mme mete biôm bise be ne nda jôé, a biôm beéso bôé be nga kôan azukui môs wu, b'aye be'e bie Babylone: te ke'e jôm j'aye li'i, nalé Jehova a jô.
- 18 A bo be fam bôé b'aye so be wo, mbe w'aye biaé, b'aye ke be; a b'aye bo miak beta nda njô bôte ya Babylone.
- 19 Eyoñ éte Ézéchias a nga jô Ésaïe na, Ajô Jehova w'ate kobô e ne mvaé. A nga jô fe na, Ye e se nalé, nge mvo'é a benya mejôô bi aye bo melu me to?
- 20 Mimboane mivo' Ézéchias a nga bo, a ngule jé ése, a aval mboan a nga bo ébata, a zene mendim m'aye lô, a zu mendim nlam, ye bi nji bo ntilane kalata minkañetane mam bejô bôte ya Juda?
- 21 Ane Ézéchias a nga bômbô vôm beésa bé be bô; a Manassé mone wé a nga jôô éto jé.
- 21** 1 Manassé a nga to mimbu awôm a mibaé éyoñ a nga taté jôô; ane a nga jôô bôt mimbu mewôm metan a mitan Jérusalem: nyia wé a mbe jôé na Hephtsiba.
- 2 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova, a tôñ mbia be mame ya meyoñ Jehova a nga vaa asu bone be Israël.
- 3 Amu a nga beta lôñe bito ya bikôndô'ô yôp, Ézéchias ésa wé a nga tyam; a nga lôñe fe Baal beutel, a bo Ashéra, aval ane Achab njô bôte ya Israël a ng abo, ane a nga kañe fen nsamba ôse ya yôp, a bo bie bisaé.
- 4 Ane a nga lôñe beutel nda Jehova été, nje Jehova a nga jô na, M'aye futi jôé dam Jérusalem.
- 5 Ane a nga lôñ nsamba ôse ya yôp beutel minseñe mibaé ya nda Jehova.
- 6 Ane a nga lôto mona fame wé nduan été, a bo a bo'o mame ya ngam, a mame ya mingengañ, nalé fe ba be bôt be bili bekôn a mimvimvi'i be nga fulane mam: a nga bo abé abui mise me Jehova, a soñe nye a yaa.
- 7 Ane a nga télé nkwelan ngunemelane ya Ashera a nga bo, nda été, nje Jehova a nga jô David ba Salomon mone wé na, M'aye futi jôé dam nda nyô été, a Jérusalem, nnye me tobeya meyoñe mese ya Israël été, nnôm éto;
- 8 nalé fe m'aye bo te beta tindi mebo me Israël me ke m'andéñ a kôlô si me nga ve beésa bap, ve nge b'aye ba'ale mboan ôse me nga tiñeti be, a bo fe aval ane metiñe mese Moïse mbo ésaé wom a nga tiñeti be.
- 9 Ve be nji vô'ôlô: a Manassé a nga wone be be bo abé a dañe meyoñ Jehova a nga jian asu bone be Israël.
- 10 Ane Jehova a nga kobô a menyu bebo bisaé bé bekulu mejô, a jô na,
- 11 Amu Manassé njô bôte ya Juda a boya mbia be mam ma, a boya fe abé a dañe mam mese Beamoréen be nga bo, ba be nga to nye ôsu, a maneya fe dutu Juda be bo abé a bengunemelane bé;
- 12 ajô te avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô, na, Tama yenan, m'aye zu Jérusalem a Juda aval abé, nde ete mô, ase a wô'ô de, melo mé mebaé m'aye bo minyamelan.
- 13 M'aye limeti nkole Samarie Jérusalem yôp, a atyi étyé d'asôane biôme zôsô ya nda bôt Achab; a m'aye fimi Jérusalem aval ane mô, a fimi be'e, a fimi nye a kôñelane nye a buti si.

- 14 Nde m'aye wua mebuka'a ya ngape bôte jame fé, a kee be mo besiñe bap; b'aye bo jôm besiñe bap bese b'aye bi a sa;
- 15 amu be boya mam me ne abé mise mam, a be soñeya ma me yaa, ataté môs beésa bap be nga kôlô Égypte, azukui môs wu ôbien.
- 16 Nalé fe Manassé a nga dañe kulu metyi me ne te étom, akekui a nga mane jalé me Jérusalem ataté aku'u da akui aku' avok; te lañe fe abé dé a nga dutu de Juda be bo abé, mboan a nga bo mam me ne abé mise me Jehova.
- 17 Mimboane mivo'o Manassé a nga bo, a mam mese a nga bo, a abé dé a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda?
- 18 Ane Manassé a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ afupe ya nda jé émien, afup Uzza: a Amon mone wé a nga jôô éto jé.
- 19 Amon a nga to mimbu mewôm mebaé a mibaé éyoñ a nga taté jôô; ane a nga jôô bôt mimbu mibaé Jérusalem: nyia wé a mbe jôé na Meschullémeth, ngone Haruts môte ya Jotha.
- 20 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova, aval ane Manassé ésa wé a nga bo.
- 21 A nga wulu zen ése ésa wé a nga bo a wulu'u, a bo bengunemelan ésa wé a nga bo be bisaé ésaé, a kañe be:
- 22 ane a nga li'i Jehova, Zambe ya beésa bé, te ke wulu zene Jehova.
- 23 Ane bebo bisaé be Amon be nga bôndé nye fe'e mensengan, a wôé njô bôt nda jé émien.
- 24 Ve bôte ya si éte be nga wôé ba bese be nga bôndé Amon njô bôt fe'e mensengan éte; a bôte ya si été be nga télé Josias mone wé njô bôt éto jé.
- 25 Mimboane mivo' Amon a nga bo, ye mi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda?
- 26 Ane a nga jambane soñe jé afup Uzza: a Josias mone wé a nga jôô éto jé.

- 22** 1 Josias a nga to mimbu mwom éyoñ a nga taté jôô; ane a nga jôô bôt mimbu mewôm mela a wua Jérusalem: nyia wé a mbe jôé na Jedida, ngon Adaja môte ya Botskath.
- 2 A nga bo mam ne mvaé mise me Jehova, a wulu zen ése ya David ésa wé, te ke yale feñ mfa'a ya mbo nnôm nge mfa'a ya mbo nga.
- 3 A nga bo na, mbu awôm a mwomô Josias njô bôt a nga jôô, ñwô njô bôt a nga lôme Schaphan, mon Atsalia mone Meschullam, ntili bekalate, mfa'a ya nda Jehova, a jô na,
- 4 Kele' be Hilkija njô beprêtre, a late moné be nga zu nye nda Jehova, nnye beba'ale mbé si be maneya kôane be bôt:
- 5 wôna be va'a nye mo bebo bisaé b'aba'ale ésaé nda Jehova; mbe bete be va'a fe nye bebo bisaé be ne nda Jehova, be kôme vôm nda é nga ndaman,
- 6 mintyetyeñ, a belôñ, a belôñe mekok, a mfa'a ya nkusane bilé a mimbaane meko'o ya kôm nda.
- 7 Ve jame da, be nji fase be tañe moné be nga ve be mo; amu be nga bo mvo'é.
- 8 Ane Hilkija njô beprêtre a nga jô Schaphan ntili bekalate na, Me someya kalata metiñ nda Jehova été. Ane Hilkija a nga kee Schaphan kalate ate, nye ve lañe nye.
- 9 Ane Schaphan ntili bekalate a nga zu be njô bôt, a beta zu kat njô bôte foé, a jô na, Bebo bisaé bôé be maneya su'i moné be nga yen nda été, be maneya fe ve nye mo bebo bisaé ba'aba'ale ésaé ya nda Jehova.
- 10 Ane Schaphan ntili bekalate a nga kate fe njô bôte na, Hilkuja prêtre a maneya me ve kalate. Ane Schaphan a nga lañe nye asu njô bôt.
- 11 A nga bo na, éyoñ njô bôt a nga wôô mejô ya kalata metiñ, a nga nyape mengômesane mé.

- 12 Ane njô bôt a nga ve Hilkiya prêtre atiñ, a ve fe Achikam mone Schaphan, a Acbor mone Michée, a Schaphan ntili bekalate, a Asaja mbo ésaé njô bôt, a jô na,
- 13 Kela silane Jehova ajô dam, a ajô bôt, a ajô Juda ase, mfa'a mejô ya kalate be nga some nyô; amu ñyaan Jehova a yaa bia ô ne fo'o anen, amu beésa bangan be nji vô'ôlô mejô ya kalate nyô, a bo mam mese me ne ntilan ajô dangan.
- 14 Nalé Hilkiya prêtre, a Achikam, a Acbor, a Schaphan a Asaja, be nga ke be Hulda nkulu mejôa minga, nga Shallum mone Thikva, mone Harhas, mba'ale mengômesan ( minga ate a nga to Jérusalem étun nlame baa); ane ba be be nga kobô.
- 15 Ane a nga jô be na, Avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô, na: Katane mô't a te lôme mia be ma, na,
- 16 Jehova a jô na, Tame yen, m'aye zu abé vôme nyô, a be bôt be to été, e ne na, mejô mese ya kalate njô bôte ya Juda a maneya lañ.
- 17 Amu be jô'éya ma, a di'i bezambe befe encens, nde te b'aye soñe me me yaa a mboane ya mo map, ajô te ayaa dam d'aye yôñ mfa'a ya vôme nyô, d'aye ke dim.
- 18 Ve mi jô'ô njô bôte ya Juda, nyô a te lôme mia mi sili Jehova jame di na, Avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô, na, Mfa'a ya mejô ô nga wôk,
- 19 amu nleme wôé ô mbe nte'an, a ô nga je'ebe nleme si asu Jehova, éyoñ ô nga wô'ô mam me nga kobô mfa'a ya vôme nyô, a mfa'a ya bôte be nga to été na, b'aye bo ne sangañ a biyo'é, ô nyabeya fe mengômesane môé, a yi asu dam; ma fe me wô'ôya wo, nalé Jehova a jô.
- 20 Ajô te, m'aye kôane wo ô ke vôm beésa bôté be bo, a w'aye ke soñe jôé été mvo'é, nalé fe mise môé m'aye bo te yen abé se m'aye zu de vôme nyô. Ane be nga beta zu kat njô bôte foé.

- 23** 1 Ane njô bôt a nga lôme bôt, nde bemvendé bese ya Juda a Jérusalem be nga sulane be nye.
- 2 Ane njô bôt a nga bet a ke nda Jehova, ba be befam bese ya Juda, a bôte bese be nga to Jérusalem, a beprêtre, a bekulu mejô, a bôte bese, ba be ne tyôtyoé a ba be ne anen: ane a nga lañe mejô mese ya kalate élat be nga som nda Jehova melo map été.
- 3 Ane njô bôt a nga tebe fefel akôn, a bo atiñ asu Jehova na, a ye wulu a tôñe Jehova, a ba'ale metiñe mé, a minjôane mié, a memvinda mé, a nleme wé ôse, a nsisime wé ôse, a yemete mejô ya élat éte me mbe ntilane kalate ate: ane bôte bese be nga tebe a fubu atiñ ete été.
- 4 Ane njô bôt a nga tiñeti Hilkiya njô beprêtre, a beprêtre ya nsamba baa, a beba'ale ya mbé si na, be vaa bisua bise bi nga boban mfa'a ya Baal, a Ashera, a nsamba ôse ya yôp temple Jehova été; ane a nga di'i bie nduan Jérusalem atan mfa'a mefupe ya Cédron, a be'e asupe ya été akui Béthel.
- 5 Ane a nga vaa beprêtre be nga bo be kañe'e bengunemalan, mbe bejô bôte ya Juda be nga télé na be di'i encens bito ya bikôndô'ô yôp minlame ya Juda, a mevôm me nga bômane Jérusalem; nalé fe ba be nga bo be diki'i Baal encens, a jôp, a ngon, a benya atetéé, a nsamba ôse ya yôp.
- 6 A nga kulu fe Ashera atan vôm a nga to nda Jehova, a ke nye Jérusalem atan mfa'a ya ôtôñe Cédron, a di'i nye nduan ôtôñe Cédron, a tya'a nye ndup, a miam ndup éte mesoñe me zesé bôt.
- 7 Ane a nga tyam menda bebo ésaé bijabô, me mbe nda Jehova été, vôm binga be nga bo be tiñe' bindelé bi aye tyebe mfa'a ya Ashera.
- 8 A nga vaa fe beprêtre bese minlame ya Juda, a ve bito ya bikôndô'ô yôp mvin vôm beprêtre be nga bo be diki'i encens, ataté Guéba akui Beer-Schéba; a nga

tyame fe bito ya mimbé bi mbe nlôñane yôp bi nga to anyi mbé ya Josué njôô ya nlam, mbie bi nga to môêt mbo nga mfa'a ya mbé aka'a ya nlam.

- 9 A kôsa bo nalé beprêtre bito ya bikôndô'ô yôp be nji bet a ke autel Jehova Jérusalem, ve be nga di fembé é ne te mvusan zañe bobenyañe bap.
- 10 Ane a nga ve Topheth mvin, nnye a ne mbi'ili ya bone be Hinnom été, ajô te nde te ke môêt a ye tindi mona fame wé nge ngo jé a lôêt nduan nkañane Moloc.
- 11 Ane a nga vaa bikabela bejô bôte ya Juda be nga ve jôp, bi nga to anyi mbé ya nda Jehova, fefel étun nda Nathan-Mélec mbo ésaé, é nga to mfa'a ya mimbala'a si; ane a nga di'i bewagon ya jôp a nduan.
- 12 Beautel be nga to andil étun nda Achaz ya yôp, mbe bejô bôte ya Juda be nga bo, a beautel Manassé a nga bo minseñe mibaé ya nda Jehova, mbe bete njô bôt a nga tyam, a bibi be si vôm ate, a wua ndupe ya été ôêtôñe Cédron.
- 13 A bito ya bikôndô'ô yôp bi nga to asu Jérusalem, bi nga to nkôl éndaman mfa'a ya mbo nnôm, mbie Salomon njô bôte ya Israël a nga lôñ mfa'a ya Astarté mbia jôme ya Besidonien, a Kemosch mbia jôme ya Moab, a Milcom, mbia jôme ya bone be Ammon, mbie bite njô bôt a nga ve mvin.
- 14 Ane a nga bu'u mekôn bitune bitun, a ba'é Beashera, a jalé bité biap a bivese bi bôt.
- 15 Nalé fe autel a nga to Béthel, a éto ya ékôndô'ô yôp Jéroboam mone Nebath, nnye a nga dutu Israël be bo abé, a nga bo, a nga tyam autel ate a éto ya ékôndô'ô yôp éte; a nga di' éto ya ékôndô'ô yôp a tya'a je é bo ndup, a di' Aschera nduan.
- 16 Eyoñ Josias a nga kôñelan, a nga yene mesoñ me nga to nkôle vôm ate; nde a nga lôme bôt, be ke nyoñe bives bi nga to mesoñ été, a ne a nga di'i bie nduan autel ate yôp, a ndamane nye, aval ane njôane Jehova môte ya Zambe a nga kat ô nga to, nnye ate a nga kate foé ya mam mete.
- 17 Eyoñ éte a nga jô na, Za ako'o ndem me lô dili? Ane bôte ya nlam be nga kate nye na, Soñe môte ya Zambe le, nyô a nga so Juda, a kate foé ya mam ô maneya bo autel ya Béthel ma.
- 18 Ane a nga jô na, Jôka'ane nye; môêt te fô'ô bivese bié. Nalé be nga jô'é bivese bié, a fulane fe bivese bi nkulu mejô a nga so Samarie.
- 19 Nalé fe Josias a nga vaa menda mese ya bito ya binkôndô'ô yôp me nga to minlame ya Samarie, mme bejô bôte ya Israël be nga lôñe na, be soñe Jehova a yaa, a bo me aval ane mimboane mise a nga bo Béthel.
- 20 Ane a nga wôe beprêtre bese ya bito ya bikôndô'ô yôp be nga to wôe, beautel yôp, a di'i bivese bi bôt été yôp; ane a nga bulane Jérusalem.
- 21 Ane njo bôt a nga ve bôte bese atiñe na, Ba'ala'ane pâque be Jehova Zambe wônan, aval ane e ne ntilane kalate ya élate nyô.
- 22 Nya ajôô fo'o na, bôt be nji tame ba'ale avale pâque ete ataté melu betyi'i mejô be nga tyi' Israël mejô be nga to, nge melu mese bejô bôte ya Israël be nga to, nge bejô bôte ya Juda;
- 23 ve mbu awôm a mwomô Josias njô bôt a nga jôô, ñwô be nga ba'ale pâque ate be Jehova Jérusalem.
- 24 Nalé fe ba be nga bili bekôn, a bebo mesimba, a bethéraphim, a bengunemelan, a mbia be biôm bise bi nga yené si ya Juda a Jérusalem, Josias a nga vaa bie, nde te a ye yemete mejô ya metiñ me mbe ntilane kalate Hilkija prêtre a nga yen nda Jehova été.
- 25 Njô bôt mfe a nji bo nye ôsu a to aval ane nye, nnye a nga kôñelane be Jehova a nlem wé ôse, a nsisime wé ôse, a ngule jé ése, aval ane mam mese ya metiñe me Moïse me nga to; nalé fe môêt a nji kôlô si mvuse jé aval ane nye.
- 26 A kôsa bo nalé, Jehova a nji jô'é ngule ya beta ñyaane wé, nje a nga yaa je Juda, amu minsoñane mise mmie Manassé a nga soñe nye mie.

- 27 Ane Jehova a nga jô na, M'aye fe vaa Juda mise mam, aval ane me vaaya Israël, a m'aye wua nlam me nga tope wuna fé, ô ne na, Jérusalem, a nda me nga jô je na, Jôé dam d'aye bo été.
- 28 Mimboane mivo'o Josias a nga bo, a mam mese a ngo bo, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda?
- 29 Melu a nga to, Pharaon Néco njô bôte ya Égypte a nga ke wosan njô bôte ya Assyrie akui ôsôé Euphrate: ane Josias njô bôt nga ke wosane nye; a Pharaon Néco a nga wôé nye Meguiddo, éyoñ a nga mane yene nye.
- 30 Ane bebo bisaé bé be nga be'e nye mbim wagon ya bita été aso Meguiddo, a zu nye Jérusalem, a jame nye soñe jé émien. Nde bôte ya si éte be nga nyoñe Joachaz mone Josias, a wo'o nye mbon, a télé nye njô bôt éjian ésa wé.
- 31 Joachaz a nga to mimbu mewôm mebaé a mila éyoñ a nga taté jôô; ane a nga jôô bôt ngon éla Jérusalem : nyia wé a mbe jôé na Hamuthal ngone Jérémie môte ya Libna.
- 32 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova, aval ese ane beésa bé be nga bo.
- 33 Ane Pharaon Néco a nga ka'a nye mengata'a Ribla si ya Hamath, ane a ye bo te beta jôô Jérusalem; ane a nga tiñeti fe si éte tañe ya ya'an, betalent be argent ntet, a talent or wua.
- 34 Ane Pharaon Néco a nga télé Éliakim mone Josias njô bôt éto Josias ésa wé, a kôñelane nye jôé e bo Jojakim: ve a nga nyoñe Joachaz a ke nye; nde a nga suan Égypte, a wu wôé.
- 35 Jojakim a nga ve Pharaon argent a or ate; ve a nga tiñeti si éte taxe mfa'a ya ve moné aval ane Pharaon a nga tiñeti: a nga yemete bôte ya si éte be ve argent a or ate, a so'o be môt ase aval ane tañe taxe jé é né, amu a ye ve nye Pharaon Néco.
- 36 Jojakim a nga to mimbu mewôm mebaé a mitan éyoñ a nga taté jôô; ane a nga jôô bôt mimbu awôm a wua Jérusalem: nyia wé a mbe jôé na Zebudda ngone Pedaja môte ya Ruma.
- 37 Ane a nga bo mam me ne abé mise me Jehova, aval ese ane beésa bé be nga bo.
- 24** 1 Melu a nga to Nebucadnetsar njô bôte ya Babylone a nga zu, a Jojakim a nga bo mbo ésaé wé mimbu mila : éyoñ éte a nga kôlô si a ben njôane wé.
- 2 Ane Jehova a nga lôme nye minsamba ya Bechaldéen be wosane nye, a minsamba ya Besyrien, a minsamba ya Bemoabite, a minsamba ya bone be Ammon, a lôme mie mfa'a ya Juda, be jiane nye, aval ane njôane Jehova ô nga to, ñwô a nga kobô a menyu bebo bisaé bé bekulu mejô.
- 3 Jam ete e nga kui fo'o be Juda a ntiñetane Jehova, ane a ye vaa be mise mé, amu mam abé ya Manassé, aval ese a nga bo,
- 4 amu fe metyi a nga kulu te étom; amu a nga jalé Jérusalem ne lut a metyi me ne te étom : a Jehova a nga bene jamé.
- 5 Mimboane mivo'o Jojakim a nga bo, a mam mese a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda?
- 6 Nalé Jojakim a nga bômbô vôm beésa bé be bô; a Jojakin mone wé a nga jôô éto jé.
- 7 Njô bôte ya Égypte a nji fe beta zu a so'o si jé; amu njô bôte ya Babylone a nga mane nyoñe jôm ése é mbe jôm njô bôte ya Égypte, ataté ôtôn Égypte akui ôsôé Euphrate.
- 8 Jojakin a nga to mimbu awôm a mwom éyoñ a nga taté jôô; ane a nga jôô bôt Jérusalem ngon éla : nyia wé a mbe jôé na Nehuschtha ngon Elnathan môte ya Jérusalem.
- 9 A nga bo mam mle ne abé mise me Jehova, aval ese ane ésa wé a nga bo.

- 10 Melu mete bebo bisaé be Nebucadnetsar njô bôte ya Babylone be nga zu Jérusalem, a nlam ô nga diliban a bita.
- 11 Ane Nebucadnetsar njô bôte ya Babylone a nga zu kui nlam ôte, éyoñ éte bebo bisaé bé be to be diliya nye;
- 12 ane Jojakin njô bôte ya Juda a nga ke atan vôm njô bôte ya Babylone a nga to, émien, a nyia wé, a bebo bisaé bé, a bivete bié, a bivete bezimbi bié: a njô bôte ya Babylone a nga bi nye mbu mwomô ya a nga jôô bôt.
- 13 Ane a nga be'e akum ese ya nda Jehova vôm ate, a ke de, a akume ya nda njô bôt, a sañe bisua bi or bise bifus, mbie Salomon njô bôte ya Israël a nga mane bo temple Jehova été, aval ane Jehova a nga jô.
- 14 Ane a nga ke bôte bese ya Jérusalem, a bivete bise, a biwôlô bi bôte ya ayo'o bise minkôm, betoyoni awôm, a mintyetyeñe ya bisaé mise, a belui bese; bôt be nji lí'i, ve avale bôte ya si éte e nga dañ awutuk.
- 15 A nga ke Jojakin Babylone; a ke fe nyia njô bôt, a binga be njô bôt, a bivete bezimbi bié, a minlô mi bôte ya si éte minkôm be kôlô'ô Jérusalem a ke Babylone.
- 16 A biwôlô bi bôte bise, betoyini zañbwa, a mintyetyeñe ya bisaé a belui toyini wua, bese be to ngu a yem bita, mbe bete njô bôte ya Babylone a nga ke be minkôm Babylone.
- 17 Ane njô bôte ya Babylone a nga télé Matthania, ésa mongô Jojakin, njô bôte éjiane jé, a kôñelane nye jôé, e bo na Sédécias.
- 18 Sédécias a nga to mimbu mewôm mebaé a wua éyoñ a nga taté jôô, ane a nga jôô bôt mimbu awôm a wua Jérusalem : nyia wé a mbe jôé na Hamuthal ngone Jérémie môte ya Libna.
- 19 A nga bo mam ne abé mise me Jehova, aval ese ane Jojakim a nga bo.
- 20 Jam ete e nga bobane Jérusalem a Juda amu ñyaane Jehova, akekui a nga mane wua be fé be kôlô vôm a to. Ane Sédécias a nga kôlô si a ben njôane ya njô bôte ya Babylone.
- 25** 1 A nga bo na, mbu ébulu ya a nga jôô, ngon awômô, éyoñ ngon éte é nto melu awôm, môs ôte ñwô Nebucadnetsar njô bôte ya Babylone a nsamba mewosane wé ôse, be nga zu wosane Jérusalem, a vule minkane ya wosane nye; ane be nga lôñ aleme ya wosane nye mbôma'ane.
- 2 Nalé ate nlam ô nga diliban a bita akekui mbu awôm a wua ya Sédécias njô bôt a nga jôô.
- 3 Eyoñ ngone nyini é nto melu ébu, mfumbale ya zaé a nga to abé nlam, ajô te bidi bi nji fe bo mfa'a ya bôte ya si éte.
- 4 Eyoñ éte be nga tup afôla aka'a ya nlam été, ane befam bese ya bita be nga tup alu zene ya mbé ô nga to meka'a mebaé zañ, nje é nga lôt afup njô bôte (éyoñ éte Bechaldéen be maneya bôman nlam ne kpwok)! A njô bôt a nga ke zene ya Araba.
- 5 Ve nsamba mewosane ya Bachaldéen ô nga tôñ njô bôt, a koane nye minje'ese ya Jéricho; a nsamba mewosane wé ô nga mane tyamelane nye mimfa'a mise.
- 6 Eyoñ éte be nga bi njô bôt, a ke nye be njô bôte ya Babylone Ribla; vôm ate be nga tyi' ajô dé.
- 7 Ane be nga wôé bo be fam be Sédécias mise mé me lô, a tupe fe mise me Sédécias, a ka'a nye mengata'a, a ke nye Babylone.
- 8 Ngone tane, éyoñ ngon é nto melu zañbwa, mbu ôte ô mbe mbu awôm a ébulu njô bôt Nébucadnetsar njô bôte ya Babylone a nga jôô, ñwô Nébuzaradan, évet nsamba w' aba'ale njô bôt, mbo ésaé njô bôte ya Babylone, a nga zu Jérusalem.

- 9 Ane a nga di'i nda Jehova ndaun, a nda njô bôt; a menda mese ya Jérusalem, nda ése é mbe anen, a nga di'i je nduan.
- 10 A nsamba mewosan ôse ya Bechaldéen, be nga so ba be évet nsamba w'aba'ale njô bôt, be nga tyam meka'a me Jérusalem mimfa'a mise.
- 11 Abime bôt e nga li'i nlam été, a ba be nga kôlô a ke ngam njô bôte ya Babylone, a ba be nga li'i mfa'a ya jama bôt ase, mbe Nebuzaradan évet nsamba w'aba'ale njô bôt, a nga ke be minkôm.
- 12 Ve évet nsamba w'aba'ale njô bôt é nga li' awutu'u ya si éte e bo besepe mindik a beba'ale mefup.
- 13 Ane Bechaldéen be nga bôé mekône me mvot me nga to nda Jehova été, a biteba'a a mañe me mvot bi nga to nda Jehova, bifus, a ke mvote ya été Babylone.
- 14 Be nga ke fe memvé, a biwôlô asup, a mebase ya dim bifufup, a metôk, a biôm bise ya mvot be nga to be bo'o bie bisaé.
- 15 A évet nsamba w'aba'ale njô bôt é nga ke bikanda bi nduan, a benya bikandaa, jôm ése é mbe mboan a or, a nga ke or ya été, a jôm é mbe mboan a argent, a nga ke argent ya été.
- 16 Mekône mebaé, a mañe wua, a biteba'a, bi Salomon a nga bo mfa'a ya nda Jehova, mvote ya biôm bite bise é mbe te ke ave'ebane kop.
- 17 Akône da e mbe nté ya yôp menyî'i me mo awôm a mwom, ando'o mvot e bete de yôp; ando' ete e mbe nté ya yôp menyî'i me mo mela, e bili avot a bibuma bi grenade bi to ando' ete été mboma'ane, bise mboan a mvot : akône ba e nga funane fe biôm bite, e bili fe avot été.
- 18 Ane évet nsamba w'aba'ale njô bôt é nga nyoñe Seraja njô beprêtre, a Sophonie prêtre baa, a beba'ale mbé si bela :
- 19 a mfa'a ya nlam a nga nyoñ évet é nga bo é jôô befame ya bita; a bôte betane ya ba be nga bo be yene' asu njô bôt, mbe a nga koé nlam ôte; a ntili bekalate, évete ya nsamba mewosan, nyô a nga bo a sula'ane bôte ya si éte mfa'a ya bita; a nyoñe fe befame ya bôte ya si éte mewôm mesaman, mbe a nga koé nlam ôte.
- 20 Ane Nebuzaradan évet nsamba w'aba'ale njô bôt a nga nyoñe be, a ke liti be njô bôte ya Babylone Ribla.
- 21 Ane njô bôte ya Babylone a nga bibi be, a wôé be Ribla si ya Hamath. Nalé ate Juda a nga nyoñebane minkôm a kôlô si jé.
- 22 Mfa' a ya bôt be nga li'i be to si ya Juda, ba Nebucadnetsar njô bôte ya Babylone a nga lik, a nga télé be Guedalia mon Achikam mone Schaphan, a bo njôô wop.
- 23 Eyoñ bivete bise ya bewosan, ba be bôte bap, bi nga wôô na njô bôte ya Babylone a téléya Guedalia njôô, bi nga zu be Guedalia Mitspa, bi mbe na, Ismaël mone Nethania, a Jochanan mone Karéach, a Seraja mone Thanhumeth môte ya Nethopha, a Jaazania mone Maacathien, ba be bôte bap.
- 24 Ane Guedalia a nga kane bie ngana, ba be bôte bap, a jô be na, Te koane woñ amu bebo bisaé ya Bechaldéen : taba'ane si nyô, a bo njô bôte ya Babylone ésaé, wôna mam mese m'aye bo mia mvo'é.
- 25 Ve a nga bo na, ngone zañbwale, Ismaël mone Nethania, mone Élischama môte ya mvoñ njô bôt, a nga zu, ba be bôt awôm nsamba wé, a bibi Guedalia, nalé a nga wu, ba be Bejuif a Bechaldéen be nga to be nye Mitspa.
- 26 Ane bôt bese, ba be ne tyôtyoé a ba be ne anen, a bivete ya bewosan, be nga kôlô si, a ke Égypte; amu be nga ko Bechaldéen woñ.
- 27 A nga bo na, mbu mewôm mela a zañbwale Jojakin njô bôte ya Juda a nga to nkôm, ngon awôm a baa, éyoñ ngon é nto melu mewôm mebaé a zañbwa, môs ôte Évil-Merodac njô bôte ya Babylone, mbu a nga taté jôô wô bôt, a nga bet nlô Jojakin njô bôte ya Juda, a vaa nye nda mimbôk;

- 28 ane a nga kobô nye mvo'é, a bet éto njôô jé yôp a dañe bejô bôt ba be be be nga to Babylone,
- 29 a kôñelane mengômesane mé ya nda mimbôk. Ane Jojakin a nga bo a ja'a bidi asu dé nnôm éto, melu mese ya ényñe jé:
- 30 a mfa'a ya ngape bidi, njô bôt a nga bo a va'a nye ngape bidi, môs ôse ngum ngap, melu mese ya éyiñe jé.